

Др Мирко Косић
- Одабрани текстови -

»ЈЕ ЛИ 27. МАРТ 1941. ПЛАЋЕН?«

Под тим насловом објавио је чланак у три дела г. Адам Прибићевић у *Гласу Канадских Срба* у бројевима од 4., 11. и 18. маја поводом мога »Одговора Мајору Живану Л. Кнежевићу« објављеног у *Американском Србобрану* 3-ег априла 1950. Госп. А. Прибићевић умешао се у једну личну полемику да брани ствар оних 27-мартоваца, који стоје под сумњом да су за увођење своје Отаџбине у катастрофу примили од агената једне стране државе, са којом нисмо били ни у савезу, још и паре... У тој одбрани ишао је г. А. Прибићевић тако далеко да је не само починио низ извртања подметања и лажног тврђења него је то све крунисао овим: »Никада до сада нико од Срба није у овако смрадну свињску брљугу свукао и загњурио част и образ српског народа, пред јавним мишљењем демократског света, јер обичне плаћенике и слуге окупатора не можемо узимати у обзир. Никад нико није оволико оштетио српске интересе ни веће радости приредио свима непријатељима српског народа«. Г. Живан Л. Кнежевић (да ли мајор или потпуковник - баш ми га нека разлика за нас »цивиле«!) претио ми је »оптуженичком клупом« на коју ће ме поставити »српски народ«; сада долази г. А. Прибићевић, у сопственим очима извесно неоспоран експерт за питања националне части и националних интереса и »сведочи« да »никад нико није у овако итд.« а у позадини стрпљиво чека онај »брат« касациони судија, отац комунистичког накота и заштитник СКОЈ-а, интимни пријатељ г. А. Прибићевића па ће да изрече »праведну пресуду« чим му се даде прилика... Повезаност између »Мајора Живана« и г. А. Пр. још је и ужа: А. Пр. разрађује у свом чланку тезе, које је »Мајор Живан« месец дана раније у једном свом протестном писму поставио. Ствар »укуса«. Ради заокружавања слике ове дружине: ја сам се г. А. Пр. гадно замерио што сам у својим књижицама *На историској раскрсници* и *Зар опет по старом?* са веома мало респекта помињао његову браћу Светозара и Валеријана као и целу »династију« Прибићевића... Отуд његово ревносно мешање у ствар која га се непосредно не тиче а у улози тобоже »објективног« судије. Заћорен мржњом А. Пр. није овом приликом могао да остане ни на нивоу свог »народског« *Сељачког Кола*, за који скромно верује да је вршио утицај на светску политику (»Ја сам у свом сељачком листу 1939-1941. енергично бранио ствар Пољске и западних сила...«!! Па зар то није »дирљиво«? Таман на линији »Нас и Руса 150 милиона!«...)

Ово писаније г. А. Пр. не заслужује одговора ни по својој објективно неразумној садржини нити по својем етичком нивоу, али у томе чланку понавља се неколико теза у вези са 27. мартотом и покушава његова одбрана, односно рационално објашњење па нам служи за подлогу да критички расветлимо позадину догађаја и извесне категорије учесника, јер није у праву г. капетан Перишић када вели у

Ам. Србобрану од 29. маја 1950: »Испитивање узрока наше пропасти, једне потпуно свршене чињенице и неактуелне за емиграцију« пошто би то значило да нас не интересују поуке из искуства и да нам је потпуно »равно« да ли ће се ти узроци, који су добрим делом у људима, понављати и у будуће... Није свет тако глуп и незналица као што се то чини нашим уображеним примитивцима, па да тек онако »на празно« расправља о узроцима и одговорностима из најскорије прошлости. Да погођени и »увређени« не воле та испитивања то је дакако разумљиво, али у томе нас неће спречити ни дрски покушај примитивачког моралног терорисања, који је извршио г. А. Пр. својим чланком. Није се ни Тома Масарик дао омести дреком »родољубивих« фалсификатора када је »поцепао« лажне Краљевградске рукописе. Јер, видите г. А. Пр., Ви сте у заблуди када мислите да ма ко од нас »гради политичке планове на туђиначком клеветању српског народа. Знамо ми врло добро колико је незахвалан посао разоткривати лажи и митосе »родољубивих« примитиваца, знамо ми да се политичке каријере код нас праве кроз котерије и ложе, кроз завере и пучеве, кроз лажи и лична клеветања. Та то чине код нас, биће из навике, и они који ето постадоше и некакви шефови странака (без странке), а чине богами још и ординарније работе (нпр. присвајање новца намењеног за помагање наших Д. Р. несретника. Гукните неку о оних 25.000 долара којима су требали да буду обувени наши несретници у Италији, када оно Ви бисте председник некаквог одбора. Нисте Ви извршили присвајање — или је по среди проневера? - али нисте га ни спречили, ни према кривцу било како поступили него трпите да нас и даље представља пред светом који је склон да по представницима цени и цео народ). Напомињем те ствари да би г. А. Пр. схватио једном да у нас нема — *на жалост* — никаквих моралних ауторитета, нису код нас ни највиши судови то били јер беху »загађени« солидарношћу »браће« и каријеристичким нескрупулозностима. Као што су официри сматрали да могу поверену им команду и спрему злоупотребити за своје личне и фамилијарне политичке подвиге, као што су и професори универзитета, тј. »братске« котерије међу вима, злоупотребљавали до бесрамности »аутономију«, која је установљена ради слободе науке а не ради њихових пизмашких »обрачунавања«, тако је и код наших највиших судова »братија« »решавала« не свагда по праву него према »обзирима« и »изгледима«... А пошто ћирилицу и српски не чита »јавност демократског света« и пошто његови одлучујући фактори знају о нама довољно тако да смо постали најпрезренија емиграција (а пре но што сам ја и једне речи објавио после 1940!), то ћу и у будуће писати оно што сматрам истином и борити се против свију лажи и примитивачких »намештања«.

»МИСЛИ« АДАМА ПРИБИЋЕВИЋА

Тезе А. Пр. у горепоменутом чланку делом су карактеристичне за личну културу самога писца а делом су од објективног значаја за спорни комплекс питања оправданости, мотивима и дејствима 27. марта 1941. У прву групу теза А. Пр. спадају:

а) он сматра себе нарочито квалификованим да »објективно«
расправља о 27. марту 1941. јер »да је стајао између људи 25. и 27.
марта 1941.« Лична култура А. Пр. тако је оскудна да он управо ни појма
нема о могућим значењима, о претпоставкама и границама
»објективности« у питањима овакве врсте. Осим тога: А. Пр. је
очигледно био подаље од догађаја па му многе и многе битне чињенице
нису ни познате. Не претендујем да знам ма и већину одлучујућих
момената али знам доста за адекватно разумевање оног што се
одиграло:

б) А. Пр. сматра (или му иде у рачун да се прави као да то мисли)
да сваки ко наводи неку изјаву неког нама Србима ненаклоњеног
странца да самим тиме и одобрава у целости односну изјаву па чак и
све оне »закључке« из исте, односно њезина најнатегнутија
»тумачења«, која је у стању један покварен примитивац да исцеди из
неке изјаве, да »унесе« у њу, односно да подмеће. Ја сам навео речи
Ситона Ватсона (за кога сам и сам рекао да није пријатељ Срба): »Ми
смо улазак Југославије у рат платили са пола милиона фунти па не
дугујемо Србима ништа!« А. Пр. ме зато што сам те речи навео а нисам
их пропратио никаковим одобравањем (- јер моје речи — неких педесет
редака касније и не у вези са С. В. — »Тако је дакле сасвим у реду да су
Енглези за 27. март платили новцем таман по сто динара или два долара
за по једну мртву српску главу«, очигледно су крвава иронија на рачун
и Енглеза и пучиста, а никако одобравање као што то А. Пр. подмеће),
оптужује за најтежи злочин према српском народу. А шта чини он сам?
Он нам наводи још тежу изјаву Дановена (много тежу зато јер за
Дановена није могао да тврди чак ни А. Пр. да »мрзи Србе« као за С.
В.), наиме: »Срби се не могу позивати на 27. март 1941. јер смо ми ту
револуцију купили«. (А Дановен би морао знати шта тврди пошто је он
отприлике месец дана пре пуча долазио у Београд и доведен у везу са
ген. Симовићем). Дакле, када Мирко Косић цитира наводне речи
Енглеза професора универзитета Ситона Ватсона, онда је то у отменом
стилу А. Пр. »смрадна свињска каљуга« и »нико није оволико оштетио
интересе српског народа«, а када А. Пр. цитира за нас још више
поражавајућу наводну изјаву Американца Дановена, шефа обавештајне
службе, онда је то родољубиво дело. Али таштина А. Пр. не даје му да
види колико је смешно нелогичан, да не бих ту работу друкше
окавалификовао. А таштина је у томе што је то прилика да нам исприча
какво је он то писмо упутио Дановену. Надајмо се да је г. Фотић био
довољно »дипломата« и то писмо А. Пр. Дановену сахранио у своје

кошу за хартије јер су у томе писму неколико реченица које А. Пр. карактеришу као страховитог примитивца. Јер: само људи са савршено недиференцованим етичким појмовима могу да поставе тврдњу да је примити субвенцију за издавање културно-пропагандног часописа (циља на С. Ватсона и Стида), морално исто као и примити паре за увођење своје земље у рат под условима који морају неминовно водити у пропаст. А грдно штете интересе српског народа они који демонстрирају странцима какви примитивци су били код нас чак и неки партијски шефови (пошто ће из тога закључивати да нам је народ морао бити јоште много испод тих »шефова«, што дакако и није тачно).

в) А. Пр. (исто као и »мајор Жика«) *сматра да су завереници-пучисти исто што и цео Српски Народ* и да сваки ко расправља о позадини пуча већ самим тиме »баца љагу« и »вређа част Српског Народа«. То би господи завереницима »вршило посао« када то не би било потпуно оно примитивачко сеоско-ђилкошко »шта, зар Краљу мајку?!« гласно сред тихог личног објашњења између двојице, како би они удаљенији чули да се вређа Краљ... О идентификовању завере-пуча и Српског Народа рећи ћемо коју више мало доцније.

г) да смо такорећи »спасли« Енглеску [(»Српска револуција родила је непроцењивом коришћу и за В. Британију и сав остали демократски свет, одложивши Хитлеров напад на Сов. Унију, односно *изазвавши његов слом*. То нам је *признао* ено у својим мемоарима и г. Черчил...« (подвлачења моја)]. Којим речима је то признао Черчил? Ви *фалсификујете* г. А. Пр. (или »гудите уз гусле«, причате оно што би желели да је а није).

Из тих фантазија изводе пучисти и њихови адвокати неке моралне обавезе Енглеске и Америке према националној Југославији, које ове никако да признају! Пучисти су сурвали своју Отаџбину у провалију. Они би данас да правдају своје безумље (а код неких и обично неваљалство). И у томе се тако заплићу да сада имамо две потпуно контрадикторне тезе у изјавама истих људи:

- 1) Српски народ је из своје традиционалне љубави за независношћу, из својег витешког честољубља, из свог епског несаломљивог јуначког поноса одбио пакт (»боље рат него пакт!, »боље гроб него роб«...), поцепао га и бацио мрском Хитлеру у лице, свестан шта га чека... али, ето, он је такав и није могао друкше да поступи. Завереници су били извршитељи воље Српског Народа, а пуч је био »Српска револуција«... и
- 2) Југославија је ушла у рат да спасава демократски свет, а пре свега да помогне усамљеној Великој Британији а спасла је Совјетску Унију итд. па је тиме обавезала првенствено Енглеску која је »дужна« да васпостави националну Југославију и да »не само обнови земљу у пуној материјалној рехабилитацији народног здравља и

народног добра« (тако »мајор Жика« у *Гласу Канадских Срба* од 24. марта 1949., а заборавио је да дода »и да врати у живот оних преко милион српских мртвих«...).

Е сад: или је Српски народ из свог патријархалног херојског морала свесно изазвао тиранина Европе и свесно се одлучио за »Царство Небеско« (иако је званична Енглеска писмено изјавила да нас неће моћи помоћи — препис писма енглеског посланика Кнезу продао је брат Министра Двора Антића Немцима), и онда нити нам шта дугују Енглези и Американци, нити су извршили некакву издају према нама;

или: ми смо одбацили пакт по жељи Енглеске (за шта има индиција и у Черчиловим *Мемоарима*), ослањали смо се на реч истина незваничног представника Његовог Британског Величанства, али на тобожње многобројне изјаве разноразних агената енглеске обавештајне службе а преко којих су неки примали паре [(ето а А. Пр. пише: »Други су примали. За неке од њих знао сам. Али ниједан од тих које сам знао није то радио за паре већ с уверењем да се наш политички интерес у том часу покривао с британским, као што и јесте (подвлачење моје)«.]

Онда су нас преварили енглески *агенти*, који нису квалификовани да обавезују Велику Британију (а још мање Америку), а наши људи који су с њима »радили« обични су глупани и неваљалци који су себе сматрали позванима да уводе земљу у катастрофу а нису били ни толико искусни да знају с киме имају посла па да брину на шта може ствар испасти и да примају и паре од тих људи..., јер, ето, да нису примали паре не би нам то сада Ситони Ватсони и Дановени могли да сервирају као »плаћена работа«... А за што су ти наши »хероји« имали да примају паре? Када читамо приказ припреме пуча који је »мајор Жика« написао у *Календару Србобрану* за 1946. год. не видимо чему су служиле те паре. Шта је нпр. радио Др Милош Тупањанин са од Енглеца примљеним парама то смо могли да реконструиремо у Београду, али то су његови потпуно приватни дугови и куповине. Официри су једноставно »по налогу Њ. В. Краља« извели трупе и извршили »удар«, тј. збацили Кнежеву владу и довели пучистичку владу (»мајор Живан« је био тако сигуран да ће та нова влада имати да ради оно што он и његов брат Радоје хоће да је генералу Стајићу писмено саопштио 26-ог марта: »Ви ћете и даље остати Командант Гарде, јер ми честитијег и бољег немамо«, дакле без обзира на то шта ће можда штети Краљ, а шта мислити нови Министар Војни, мајор Живан, завереник, одлучује ко ће и у будуће бити његов командант...). Зато им нису биле потребне паре. Паре су примали цивили »завереници«, они што беху веза између пучиста и агената Интелиџенс Сервиса.

У горњем цитату речи А. Пр. тврди се да се »наш политички интерес у том часу поклапао са британским«. То је пресудна теза. Од њезиног смисла и мере тачности зависе и сви даљи закључци о 27-ом марту и о његовим актерима.

ПОЛИТИЧКИ ИНТЕРЕС БРИТАНИЈЕ И ЈУГОСЛАВИЈЕ

Између В. Британије и Југославије није постојао никакав савез (а Француска је 1938. жртвовала и своју савезницу Чехословачку пошто је знала да није спремна за рат са Немачком). Како и по чему су се могли »поклапати политички интереси Југославије и В. Британије« 1940-41. год.? Само и једино у том смислу у којем је *цео* неревизионистички свет имао интереса да не победи Хитлер. Али, тај интерес су имале и Шведска и Турска. И Швеђани су поносан и некада јуначан народ, њихова историјска слава није у свету ништа мања од српске. Па ипак је Шведска сматрала да је са њеном националном чашћу спојиво да направи пакт са Немачком, да дозвољава превоз немачких војника и војног материјала преко своје територије све до краја рата. А Шведска није имала тих разлога да се боји немачке окупације као ми са нашом »браћом« Хрватима, са Фолксдојчерима, Мађарима, Арнаутима, муслиманима, са сусетком Бугарском и Мађарском... Али у Шведској није било официра који су сматрали да је њихово »право« да злоупотребљавају поверену им команду! Онде официри знају да су за политику надлежни и одговорни државници и политичари, који могу правилније да оцењују шта је у датој ситуацији у интересу земље. Код нас је довољно било да »брат Радоје« нађе рачуна да се Српски Народ ували у несрећу »без Косова, гору од Косова«, довољно да је и Госпођа Цоца »одобравала све« (види *Календар Србобран*, 1946. године, стр. 54), па да се држава и народ гурну у чељуст смрти. (Кога су квалитета ти људи који су одлучивали о судбини Југославије илуструју и ове појединости: а) тобожњи »демократа« »брат Радоје« није ни свога партијског шефа Милана Грола обавестио о ономе што он спрема; б) генералштабни мајор *in spe* Ж. Л. Кнежевић говори да ће и своју два месеца стару кћерку »бацити на барикаде«, говори то подофицирима који би морали знати да барикаде дижу грађани а заузима их војска и којима мора бити познато да дечица нису ручне гранате да се бацају на барикаде и да према томе њихов мајор говори којешта...). Па и осам година после судбоносног пуча ти људи не долазе к себи него тврде да је »довођењем Југославије на страну запада дефинитивно учвршћен положај Срба у Југославији, на Балкану и у свету« (Ж. Л. Кнежевић у *Гласу Канадских Срба* 24-ог марта 1949.), дакле, губитком најмање 15 проц. свога укупног броја Срби »учврстише свој положај«, то могу да тврде само потпуно малоумни људи, ни сељак ни поднаредник здраве памети не би тако што могао да изрекне а камоли напише.

Британски је интерес био у пролеће 1941. да увуче још неку земљу у рат против Немачке. Черчил нам прича о томе у *Мемоарима* како је замишљао блок од Југославије, Турске и Грчке. Турска се није дала ни осолити (премда у неком савезу са В. Британијом); Грчка је већ била у рату. Интерес Југославије био је да пошто пото остане ван рата бар до

пред крај. Хрвати су били против рата а били су и Словенци (који су исто тако мало симпатија имали за Немце и Хитлера као и сви Срби без разлике). Али ето »демократски« Срби (и »брат Радоје«, али и Срђан Будисављевић, и он масон, председник Самосталне Демократске Странке - која је већ била без народа — и земљораднички шефови у служби Енглеза), не осврћу се на вољу Хрвата и Словенаца, не воде рачуна о страховитим опасностима којима се излаже и заједничка држава и Словенци и Срби; они »одлучују« онако »демократски« да је »боље рат него пакт« у том часу када је то, истина, у интересу Енглеске, али никако и у интересу нас Срба и Југославије, државе равноправних Срба и Хрвата и Словенаца! Та, чак и заћорени А. Пр., који тако суверено тврди да се »у том часу наш политички интерес покривао са британским«, вели на другом месту (а не види противречност): »Али у исто доба писао сам енергично против тога да се дадемо увући у рат, изузевши случај да будемо војнички нападнути... За 27. март 1941. био бих само када бих знао да неће доћи до рата...«! Али и сваки политички букварац морао је знати да пуч *после* потписивања пакта мора неминовно довести до рата. Па зато су енглески режисери пуча и одредили да има да дође *после* потписивања. Када је ген. Симовић почетком 1941. отпочео неке политичке разговоре са Кнезом и са појединим политичким људима он је то чинио наводно под претпоставком да се сачува неутралност Југославије. Он је хтео да доведе неку врсту владе народног спаса. Колико сам ја био упућен у његове намере требало је путем војничког притиска на Кнеза да се образује влада у којој би Симовић (»или неки други војник«) био председник; потпредседници би били г. Слободан Јовановић и Др Мачек, без портфеља су били предвиђени владика Николај и бискуп Акшамовић, као министар финансија био је предвиђен Др Ђорђе Ђурић, од Словенаца Др Крек и инж. Сернец, Хрвати су требали да даду још три ресорна министра и по један представник Нар. Радикалне, Демократске и Земљорадничке странке (мишљено је, чини ми се, на г. г. М. Трифуновића, Грола и Др Гавриловића), Црну Гору би у влади заступао М. Даковић, а Војводину ја. Нисам никако могао да утврдим ко је требало да буде Министар Унутрашњих Дела (данас верујем да је то имао да буде г. Б. Максимовић). Мени је то све саопштавано под дискрецијом, а свагда као влада која има да држи земљу ван рата. Зато сам ја и био у моралној могућности да 27. марта ујутру око 6 сати (када је почела у Генералштабу конференција политичара и ген. Симовића и ген. Богољуба Илића ради образовања владе) код питања ко ће узети ресор Спољних Послова, поставим јасно: »то зависи какву ће политику имати да води тај Министар, тј. да ли хоћемо *рат* или *мир*. Др Тупањанин је форсирао Др Гавриловића за Министра Спољних Послова (за кога су људи Москве на сва уста тврдили да је човек Сер Стефорда Крипса, који тада такође беше у Москви). И тако је дошло до изјашњавања ко је за рат ко за мир. Г. г. Грол и М. Трифуновић рекоше

»мир«, Петар Живковић је подвикнуо »какав рат«?! Ни помислити на то!«, ген. Симовић (тим редом се изјашњаваху): »Па мир - ако се може...«! На то лупи песницом о сто Др Милош Тупањанин (за кога смо многи знали да је главни агент Интелиџенс Сервиса међу Србима) и онако разбарушен као што беше (он је једини био у спаваћици, као тобоже није ни слутио шта се те ноћи одиграло...) викну: »Какав мир? Ово је национална револуција и после ње долази национални рат«! Ту је први пут пала реч »револуција« када су на улицама били још само тенкови и војска... Др Срђан Будисављевић и Др Чубриловић нису се изјашњавали. Ја сам констатовао да је већина »за мир« и онда рекао (знајући да тиме затварам себи улазак у владу): *»Ако желите да Вам Немачка верује да сте за мир, онда задржите као Министра Спољњих Послова Цинцар-Марковића-бар док не прође први шок«*. Одмах ми упаде у реч Грол (који је седео преко од мене) са: »Какав Цинцар-Марковић!? Немогуће!« И тако се »браћа« сетише свога »брата« Момчила Нинчића (пошто су оценили да би Др Гавриловић значио отворено »рат«), који је скоро непомичан лежао код куће после операције камена у бешици а дође после пола сата блед као мртавац и глув као топ да преузме вођење спољне политике.

Ја сам после два дана, по жељи ген. Симовића, разговарао са немачким послаником Фон Хереном (који је стварно био господин човек), који ми је без завијања изразио своју »крајњу забринутост« и рекао дословно: »Добро, све ако ова влада и остаје при пакту, као што изјављује, ко нама гарантује да је кроз шест недеља неће оборити неки други генерал, рецимо неки *Недић*?!«

Влада је у 7 часова отпочела своја већања о тексту саопштења страним посланствима, а немачком нарочито, да промена на врху државе не тангира досадашњу спољњу политику и постојеће обавезе. У том моменту је већ руља болшевичких трамвајџија лупала излоге немачког Verkehrsbüro-а и цепала слику Фирера. Пре подне су одјекивале улице »Хитлеру... нану на Балкану!« и »боље рат него пакт« итд. А Министар Унутрашњих Дела Др Срђан Будисављевић, масон (сви водећи »Прибићевци« су масони), када сам у подне тражио да разјури уличне дрекавце, одговорио је цинично: »Ви би хтели да пуцам на народ који кличе Краљу!« (као што се види извртање и подметање је уобичајена »техника« госпде председника Самосталне Демократске Странке). Срђан Будисављевић био је постављеи за Министра Полиције да би обезбедио »национални рат« Др Тупањанина и његових послодаваца. Касније сам утврдио неоспорно да су како генерал Симовић тако и Срђан Будисављевић (обојица иначе лично веома шармантни у приватном опхођењу), у медицинском значењу позни параличари, па су обојица имали и психички хабитус параличара: лакомислени оптимизам и висок степен самопоуздања у најрискантнијим подухватима. Таковим људима одузима се и право располагања својом очевином, али код нас они располагали судбином државе и народа...

Али не само »у том часу«, ни после никада нису се поклапали наши и британски интереси. Британци су захтевали од Драже Михаиловића да напада Немце онда када су Срби имали већ близу милион жртава и када су Немци за једног свог рањеног стрељали педесет а за једног мртвог стотину Срба... Свима народима на континенту Европе, који нису ни приближно толико жртава имали, поручивао је енглески радио да седе с миром, само од Срба се захтевало да и даље гину... Па кад Дража није трпео да енглески агенти руше објекте за које су Немци стрељали стотине и стотине Срба (а објекте оправили за неколико сати), онда је Дража од Енглеза проглашен »колаборатером« а Тито херојем... Напослетку је Черчил Меклину рекао »а шта се нас тиче што ће Србима завладати комунисти! То су њихове ствари« (не наводим дословно али *то* је смисао). Не: никада нису интереси британски и наши били идентични и неће никада ни бити, јер нас Енглези *презиру* као инфериорну расу која је добра да за њих вади кестење из ватре а која се купује, преко агената, као стока на вашару. Они би нам и сутра натурали своје плаћенике међу нашом жгадијом да владају земљом за њихов рачун. И док Срби не буду умели да се очисте од туђинских агената дотле неће бити ни истинске народне државе ни напретка нашег народа. А да Енглези могу са нама тако да се опходе, односно да нас сматрају таковима, кривица је оних наших који се дадоше од њих куповати и који данас служе њима као њихови агенти-доушквачи.

Зашто баш код нас? Питају господа Ж. Кнежевић и А. Прибићевић, зашто нису Енглези могли да купе »револуцију« у Мађарској, Бугарској, Румунији? Па ту је бар одговор јасан: зато што су те земље очекивале користи од немачке победе! Много је незгодније питање: а зашто су све земље, чак и Совјетска Русија и Сједињене Државе, чекале да буду нападнуте и нису провоцирале немачку звер? Нигде није било могуће тако лако и глатко извести »државни удар« и гурнути народ у рат као код нас. Довољно је било да се нађу у стицају ови елементи:

а) Срби су несумњиво сви били »против Хитлера«, тј. од »Минхена« и раскомадавања Чехословачке (јер мало нас је било међу Србима који нисмо сматрали да је за нас боље да у Бечу влада Фирер а не можда неки Хабзбург). Од онда су почели да осећају опасности које прете слободним народима. Али, још ни 1940-41. нису били свесни *какве опасности* ће доћи у слачуају ратног сукоба са Немачком. Ја сам почетком 1941. требао да говорим пун сат и по да бих уверио једног пријатеља, масона, да би у случају рата Срби били изложени покољу и од стране Хрвата и Бугара и Арнаута и Мађара, да наш отпор не би могао да траје »ни шест недеља« (!) и да би крај био бољшевизам... Тек онда је тај пријатељ схватио зашто сам против рата премда ме је одувек знао као антинемачки расположеног. Од јесени 1940. код нас је систематски монтирана пропагандом енглеских агената (летци!) права психоза. Влада

без ауторитета, неповерење народа према Кнезу (који му је остао туђ а народ је добро осећао да га је Кнез у суштини презирао), недалековидост и површњачка лакомисленост наших »елита«, уз то још оно примитивачко себенадување (»не може овај џумбус да прође без нас!«). Но мало је ко знао шта су и какви су »нацике« и њихов манијачки Фирер (мени је 1930. год. г. Богољуб Јевтић, тада Министар Двора, рекао: »Чујем, да Ви Краљу говорите да се Немци спремају за рат. Запамтите г. Косићу: наша генерација, која је ратовала, неће то доживети«. Мој је одговор био прост: »За рат је довољно да једна страна хоће, а Немци га хоће«). Кнез и влада добро су видели да Југославија треба по сваку цену да избегне рат, бар док су Немци на врхунцу своје снаге. Али, нису доследно томе предузели све могуће и потребно да таква, разумна али не и »популарна« политика буде од народа прихваћена. А народу је таква политика Кнеза била против срца и зато што је већ пре рата, управо 1937-38. са негодовањем и огорчењем посматрао про-немачку и про-фашистичку спољну политику Стојадиновића која је тада била у складу са Чемберленовом политиком »епизмен«-а и »Минхена«. (Стојадиновићево наступање а la Вођа само је још више дражило Србе против такве спољне политике). Али, све то није било довољно да покрене родољубиве официре да ставе Кнезу до знања (бар 1. септ. 1939.) да се влада земље у тим судбоносним часовима мора поверити људима у које ће народ имати поверење и када би морали да воде непопуларну политику. Хрвати и Словенци имали су у влади праве представнике а Српски Народ »представљали« су »Гиле«, »Чубра« (»Ј... ти државу у којој и Чубра може да је министар!«, рекао ми је после слома један обичан молерски радник из Бања Луке) и остала дружина. Ти »родољуби« нису се побунили ни онда када је представник Француске (којој с разлогом подигосмо Споменик Захвалности) протествовао што Југославија увелико лиферује Немачкој бакар, хром, манган, антимон и остале војно-техничке сировине. Јуначки дух нашег народа није се револтирао ни онда када је била у самртном ропцу наша искрена пријатељица Француска... није, јер још није ступио у дејство онај механизам који је после извео 27. март 1941. - када је то било у енглеском интересу. Народ је, нема сумње, био целим срцем уз »демократије«, а против Хитлера, али је народ *слутио* и страховите опасности времена и био присебно миран. Чак и онде где су га безобразлуци и дрскости опијених Фолксдојчера стално изазивали. Од јесени 1940. ситуација се особито у варошима заоштравала. Под дејством енглеске пропаганде атмосфера је почела да се пуни електрицитетом, па је убрзо у односу на могућности ратних заплета постала право неизоловано »буре барута«.

б) Животни интерес државе Југославије а првенствено Српског Народа у њојзи захтевао је да се пробуди и до највише мере потенцира *свест* кроз све слојеве о стварној ситуацији и о стварним опасностима. То би био задатак једне владе, свесне своје историјске одговорности, са

ауторитетом - поверењем у народу. Али, то би био задатак и свих »елитних« елемената народне заједнице. Српска народна заједница је, међутим, већ од 1919-20. а нарочито од 1928-29. била разбијена и подривена у свим могућим правцима а особито у духовном и политичком. Растргнути дубоким културним и менталним разликама покрајина, разједени нашим анархичним индивидуализмом, гоњени прохтевима и похлепношћу за материјалним унапређивањем и »конфором« наш »елитни« слој (тј. на неки начин »угледни« и »водећи« елеменат) постао је инкубатором-леглом корупције, безначаљности, котеријаштва, аморалности и бесрамности. Трулеж и »ђубре« је преовладало у »елити«. Није се питало за стварне способности и објективна дела људи него се цениле само њихове »везе«, лични односи и гур-гур успеси. Тако је било могуће да и на самом Универзитету у свој бесвесности и објективној бесрамности падне службена изјава: »Нека зна он шта хоће, далеко му лепа кућа!«, па да се за један од најсложенијих научних предмета доведе противно и слову и духу закона некакав масон Срета Вукосављевић (по култури сличан Крсти Цицварићу или Адаму Прибићевићу, могло би бити само спора ко је од њих четврт, а ко полуобразован). Државне и народне установе приграбљене су од котерија за њихове себичне циљеве. Народ је био лишен своје државе, она је била стављена у службу мрачних котерија и клика. Тај је процес био завршен смрћу Краља Александра, који је ипак био не само символ јуначке прошлости и животне воље Југославије, него и чувар њезине спољно-политичке независности. Намеснички режим будио је у Српском Народу, а не без стварног повода, неповерења и сумње проткане историјским успоменама и митосима о »нејаком Урошу« и »проклетој" Јерини«, о стрицу старатељу сирочадске масе...

Кнез је желео да сачува земљу (и своје) од рата али није му то био главни пиљ. Иначе би довео владу која би са више изгледа на успех, јер више угледа и поверења у народу, водила политику какву би диктовала свагдања ситуација, политику царства земаљског, пошто политика »Царства Небеског« у XX веку у Европи значи просто колективно самоубиство, а то је или *лудило* народа или *злочин* према народу од стране оних који га на то наводе. Но кнез је имао други њему главни циљ и зато није довео владу са Србима који би истина чували земљу од рата, али не би се примили да му омогуће остварење његовог главног циља (за који постоје 2-3 индиције). Тако је још мање од месец дана пре потписивања пакта покушавано да се престиж Гилетове гарнитуре повиси увлачењем Народне Радикалне Странке (избор је пао случајно на мене, биће да су Кнез и Цветковић веровали да ће ми ласкати да постанем Министар - као оно Мићи Протићу - а рачунали су ваљда да ће ме од партијског дезавуисања сачувати личне симпатије Аце Станојевића, а можда ме је препоручивала у томе моменту и моја стара федералистичка оријентација). Ја сам одбио такову »крпеж« и предлагао концентрациону владу са Нинчићем на челу (кога нисам

сматрао декором странке, али у актуелној ситуацији чинила ми се његова про-талијанска и фило-немачка репутација повољним исходиштем за политику спасавања земље од рата у што потпунијој неутралности, тим пре што Нинчић није крио у то време да верује у немачку победу и није се слагао са мном да ће још у току овог (тј. Другог Светског) рата доћи и до учешћа и Совјета и Америке). Но, ни Кнезу ни Мачеку није требала јача српска екипа. И остадоше «Гиле», Чубра и остала »боранија«.

За то време радили су агенти британске службе неуморно. Они су чак дириговали и нашим »Радиом« (у чију је управу масон Константиновић убацио неколико својих креатура). И тако је трештало у неутралном Београду и земљи месецима «Хеј трубачу с бојне...», «Српска ми труба затруби...», «Бацајте живу у огањ децу», «Спремте се спремте четници...» а влада (у којој се утркиваху председник и Министар Спољних Послова ко ће да да више) спремала пакт. Па кад дође до одлучивања дадоше оставке масон Будисављевић и масон Константиновић и будалина Тале Чубра (биће по диктату своје госпође Јеврејке), Константиновић повуче други дан оставку по жељи Кнеза и Гилета, па је опет трећи дан поднесе по захтеву »браће«...

в) У сваком пријатељском кругу, у свакој варошкој кући, у сваком селу функционисали су, свесно или не, спроводници енглеске пропаганде. Њихов посао био је лак јер је осећајима сав српски (и словеначки) народ био против Хитлера, а углед Намесника и његове владе испод нуле. Остати на линији строге неутралности под таквим условима није било лако. А публицисте а la Адам Прибићевић »браниле су енергично ствар Пољске и западних демократија« (!!) изгледа и не слутећи да је све то дражило Немачку и доводило неутралност Југославије у сумњу. А у Француској су нашли Немци и других доказа о нашој »непоузданости«. Наши примитивци нису знали оно што су знали нпр. Швајцарци: да се са крвожедном зверју Немачком и њеним манијачким »генијем-Фирером« мора опходити као са најопаснијим лудаком у барутани.

У тој »барутани« нашла се код нас група српских »елитних« људи која је свесно одлучила да је за њих боље да земља и народ буду уведени у рат него да се под притиском догађаја а у интересу спасавања земље они елиминишу из свију оних кључних положаја нашег јавног живота, које су за последњих 10-15 година успели да монополишу. То је била наша масонерија, разуме се не цела као таква али најактивнији и најнескрупулознији елементи међу њима. Они су знали да би режим на линији зававања дивље звери Немачке неминовно морао и њих да обузда и учини безопасним (они су управо изазивачки држали у Берлину као посланика Југославије Иву Андрића, чија је једина »политичка« квалификација што је масон). Има масона и масона. И Нинчић је био масон, али то код њега није била ни главна ни највиднија ни искључива квалификација. Како рече Ренан: истина је у нијансама! Ти масонски

»ударници« знали су да је једном изгубљене позиције тешко враћати. И тако је одлучено у кући Дамјана Бранковића (где је и »брат Радоје« имао своје кокало месецима пред пуч), »великог Беседника«, да је за »браћу« политички најбоље да емигрирају по могућству као влада па да се на крају рата врате као ослободиоци. Онда им не гине потпуно монополисање државе и свега што с тиме иде. Они су живели у представама из Првог Светског Рата. И тако отпоче њихова сарадња са британском обавештајном службом за увођење земље у рат обарањем Намесништва, а за случај да то не би успело за емигрирање у подручје британске власти једне репрезентативне екипе, која би у даном моменту имала споља да одигра улогу Бенешове емигрантске владе и њезиног пропагандног апарата у Енглеској. Цела ствар је режирана од Енглеца. Ја сам од водећих енглеских људи у Београду био нашим масонским »активцима« *наметнут* како за прву тако и за другу комбинацију. Енглези су наиме добро знали да сам ја најжешћи противник германског империјализма (од 1912. до 1940. било је зато безброј и писмених доказа), али нису знали да »темпераментни« и »виолентни« Мирко Косић на право место и свагда ставља интерес свога народа (и по цијену »каријере« и саме животне опасности). Они су свакако веровали да ће ме мој темперамент и мржња према националсоцијализму заћорити и да нећу умети да видим шта је у датој ситуацији наш, а шта британски политички интерес. И тако сам доспео како на листу ген. Симовића тако и на листу Драгана Милићевића. Он ме је 22-ог марта умолио телефоном да свратим сутрадан њему у Индустијској Комори. Ми смо се добро знали, али нисам уживао његове симпатије пошто је он био »сав« масон а ја напротив. Па сам му био и одбио сарадњу на енглеском пропагандном часопису »Даници«, који је он издавао и плаћао сарадницима »краљевске« хонораре. Када сам свратио сопшти ми да се спрема група »родољуба« да емигрира, да је све већ уређено (енглески пасоши, новац, превозна средства – дочек у Грчкој, па даље право за Палестину...) и да треба и ја са њима да идем као члан Главног Одбора Народне Радикалне Странке и као економски стручњак. Ја га упитам ко ће све ићи и он ми прочита неких тридесет имена од којих се сећам 7-8, неједнако друштво и по личној вредности и по политичкој боји, али сви масони. Погледам Др Милићевића иронично и упитам: »А шта ћу ја у том друштву?!« Он ми доста збуњено одговори: »Знам шта мислите. Јесте, то су све наши људи, али Ви сте потребни као онај млађи представник Главног Одбора који може и напољу да репрезентује странку а треба нам и Ваше економско знање«. Ја сам прво одсечно одбио да пођем са њима, што је Др Милићевића очигледно изненадило, па сам на његово наваљивање најзад пристао да ћу му коначну одлуку дати у року од три дана, до чега није више дошло. (Али, ето читамо у *Гласу Канадских Срба* од 23. марта 1950. године да и »већина официра Коњичке бригаде Краљеве Гарде имала је енглеске пасоше за одлазак у Грчку«. Очигледно је да су та господа потпуно несвесна да то није био

само акт повреде неутралности према Немачкој него и припремање бегства са војне дужности у доба ратне опасности, а у крајњој линији и готовост да се боре и против своје националне Отаџбине ако би ова развојем међународне политичке ситуације доспела у сукоб са Вел. Британијом. А да је присвајање нашег материјала («моторизоване јединице» – и «употребом силе» »пребацио у Грчку») још и проневера, то је у том оквиру тек багатела. Наши официри пучисти били су национално-осећајно детерминисани а не дужностима службе својој држави. Они су у дубини своје душе више хајдучке четовође него ли безлични дисциплиновани стручно-технички органи државе. За ту разудареност официра одговорни су и Кнез са његовим владама без »корена у народу«, али и сви наши политичари, који су кроз 16 година »акламацијом« примали буџете Министарства Војске (тек смо 1937. критиковали одн. уздржавали се од акламација...), али ти тако родољубиви Срби официри пучисти превидели су потпуно да: када могу да се Срби официри опредељују по својим личним и »племенским« осећањима за једну или другу ратујућу страну, онда то могу с истим правом да чине и Хрвати официри према својим личним и »племенским« симпатијама, које ни по чему не морају бити истоветне са симпатијама њихових српских другова...).

Дамјан Бранковић, коме сам 1944. год. пребацио што су и за шта су наши масони увалили земљу и народ у катастрофу (а са њиме сам био у добрим личним односима још од 1918. из Женева а и као ужи земљаци), слегнувши раменима индиректно је признао речима: »А ко је могао знати шта ће се све десити и какав ће да буде овај рат?!

Верујем да ген. Симовић није био намеран да безусловно уведе земљу у рат. Али оног момента када су у његову владу ушли Срђан Будисављевић и Чубриловић, који су због намеравањог пакта иступили из владе Цветковића, било је очигледно да Немци тој влади тешко могу веровати да остаје при пакту. Можда би још Цинцар-Марковић као министар Спољњих Послова могао да увери Немце да »спољна политика Краљевине Југославије остаје непромењена« (како је гласило прво саопштење Симовићеве владе немачком посланству), али ето и мирољубиви Грол, масон и он, сматрао је »немогућим« да Цинцар-Марковић остане у Жутој Кући... и по цену рата! А Срђан Будисављевић, масон, у заверу посвећен (као и Божа Марковић-»Коњ«, такође масон), побринуо се као Министар Полиције да рат постане неизбежан услед демонстрација, инзултирања прво помоћника немачког војног аташеа од стране разударених официра, па напоследку и самог посланика Великонемачког Рајха и то на службеној вожњи у Саборну на благодарење за ступање на престо младог Краља... Зато је и дошао у Министарство Полиције човек иначе салонских манира, али масон и високостепени паралитичар, председник Самосталне Демократије. И поред колебљивог држања самог Симовића, рат је био тиме неминуван. Немачка није могла оставити себи у бок *такову* Југославију уочи

поласка у руску авантуру. (Срђан Будисављевић је после одиграо сличну улогу и при ликвидирању Монархије и устоличењу Тита у новој Републици...). Од српске екипе у влади Симовића нису били масони: сам Симовић (али брат му, доктор, ревносан масон!), Слободан Јовановић (али важи као »пријатељ масона«, тј. нека врста почасног »брата« — уосталом г. Сл. Јовановић није се никада до краја борио против зла); Миша Трифуновић (али стално под утицајем масона Грола и Нинчића) и она будала Чубриловић (који је 28. марта 1941. у 9 часова ујутру јавно у берберници Грозданића ко члан владе, која је уочи тог дана изјавила да остаје при пакту, на сав глас претио Хитлеру у стилу руље која је 27-ог по улицама Београда вриштала: »Хитлеру ј... нану на Балкану«...).

ОФИЦИРСКИ ПУЧ ИЛИ НАРОДНИ УСТАНАК?

Пуч? »Српска револуција«? »Побуна«? »Устанак Срба«?... Да је био официрски пуч тврдим ја (да је био »државни удар« на основу завере то тврди цео чланак »Из историје 27. марта« у *Календару Ам. Србобрану* за 1946. »мајор Жика«). Да је »револуција избила у Београду саопштио је Черчил Енглеској 27. марта, а да је »ово национална револуција« чули смо пре тога од главног енглеског плаћеника међу Србима Др М. Тупањанина, потпредседника Земљорадничке Странке. »Српска револуција« пише *сада* Адам Прибићевић а »устанак Срба« исти »мајор Жика« (који се у међувремену превео у генералштабну струку и унапредио за потпуковника).

Откуда та несигурност и несталност у називима? Чему »револуција« и »устанак Срба« када сваки зна да није било никакве »револуције« (она је дошла тек после уз грађански рат *и траје још*) и никакав »устанак Срба« пре генерала Драже? Хтели би актери (и њихови адвокати) 27-ог марта сада накнадно да се отресу завереништва и пучизма, сада би они да су извршили нешто што изгледа у историјској перспективи много лепше и веће: »устанак«, »револуција«... А зашто им то треба да није пуч него »револуција«? Зато што се »револуције не могу купити«, а завере и пучеви могу се и са стране »упризорити«. Пре свега: Черчил је морао рећи »избила револуција« јер би ипак било »незгодно« да је рекао „извршен пуч режиран од нас“. А »државни удар« није зато што се државним ударом сматрају противуставне промене »стања« извршене од властодржаца (нпр. 6. јан. 1929.). Овде је напросто по среди прави правцати »пуч« једног дела београдског гарнизона, а на основу завере једног дела официра. (тачно је рећи и »побуна« - наиме једног дела престоничког гарнизона — као што стоји у »Поруци југословенској емиграцији« Југ. Нац. Одбора у Лондону и некаквог *измишљеног* »Централног Одбора народног демократског отпора у земљи за време рата« од 8. јуна 1950.).

А. Прибићевић вели »српска револуција«, али не каже да ли му та

»српска« обележава нешто велико (као оно француска, руска, итд. револуције) или нешто »нашки« инфериорно (Словенци би рекли »ро domase«) као у »српски ајвар«, српски чај или и »српска посла«...

Као доказ да је то била »револуција« наводи А. Прибићевић а) да јој се није нико опро (па није ни државном удару од 6. јануара 1929!) и б) да је тобоже поздрављена свеопштим одушевљењем. Пре свега: *није* био прихваћен с одушевљењем од главног лица а то је од самог младог Краља. Пуна 24 сата натезао се генерал Симовић са Краљем да прихвати свршен чин. Нису била *лажна* само наређења »мајора Жике« »по налогу Њ. В. Краља« када је својим потчињенима наређивао да убију свакога ко би се одупро, него је *фалсификован* и потпис Краља на тобожњем Његовом прогласу (који је срочио »брат Радоје« а потпуно прерадио г. Слоб. Јовановић), *лажан* је био и она капетан који је у улози Краља читао на радију »свој« проглас... А *шта* су прихватили Срби са одушевљењем? Пре свега: одушевљења манифестују по правилу мањине (Хитлера је нпр. 1938. у Бечу одушевљено дочекало на улицама њих 200.000. Шта је осећало и мислило оних милион и по који остадоше у кућама то нико не зна). »Одушевљења« су манифестована код нас углавном по српским и словеначким варошима, које представљаху једва 5 проц. од укупног становништва земље. (Уосталом: и Титу се приређују одушевљене манифестације... »Чик ко је против!«...). Манифестације су приређиване не за обарање пакта него за ступање младог Краља на престо (намеснички режим и владе Стојадиновића и Гилета одиста дозлогрдише Србима). То су искористили режисери манифестација који беху углавном масони-Соколи (пошто Краљ беше старешина Сокола), тако да се могло тумачити као да је одушевљење антипактовским пучем... Али, мало би који од *народних* манифестаната, на питање: »хоћеш ли рат?« одговорио са »боље рат него пакт!«, а на »боље гроб него роб!« чули би из народа »робом икад а гробом никад!«... Режисери пуча били су се постарали да народу значај и домашај пакта није ни могао бити објашњен.

Тврде понеки официри-пучисти да су они поступили као »извршиоци воље народа«. То је лако тврдити, али како се може накнадно утврдити у чему је била несумњива воља народа? Из календарског чланка Ж. Л. Кнежевића види се да је херој Жика имао сагласност »брата Радоја« и госпође Цоце, а донекле и једног свог рођака поштара. И још некаквог »старог четника«. Апсолутно недовољно да се фингира »воља народа«. Други завереник, потпуковник Лучић, позива се на тобожње ученике гимназије (један? два? три? и ког разреда?), који су му се на улици подсмевали што »носи сабљу а земљу не брани«... Адам Прибићевић позива се на то да се народ одазвао мобилизацији... па разуме се: своје владе (а не пучиста!) када је земља била нападнута. Али. тај је народ цео рат назвао и »забуном« (и у томе се до танчина слаже са Черчиловим приказом!). Напослетку: сви завереници, сви бунтовници, сви револуционари говоре и делају »у име

народа«... Међутим: народ је једно а друго су »ударници« и »активци« свију боја. Зато је врхунац безобразлука и кукавичлука тврдити да ко сумња у узвишеност мотива појединих пучиста, тај вређа »част Српског Народа«. Треба имати толико моралне куражи па примати и носити одговорност за своја дела! Народне масе руковођене су скоро свагда осећајима и мање-више ирационалним схватањима. Функција и дужност је »елите«, водећих елемената народа, да доводе у склад субјективне осећајне наклоности својих народа са објективно датим могућностима ситуација. Јер од осећајног става до самовољног срљања у пропаст читав је Океан - код разумних и одговорности свесних људских бића и народа. Но, код нас су баш извесне групе »елите« (једна шака масона и официра) сматрале да њихови интереси и њихово сталешко препотопско схватање »части Српског Народа« диктују одлуке о судбини читавог народа, одлуке, које су за разумне људе и народе потпуно непромишљене. Те наше »елите« мерене савременим западњачким мерилима чине утисак полу-примитивачких донкихотских смушењака тако да нас у најбољем случају сматрају »несређенима«. При томе су те наше »елите« и страховите незналице а бескрајно уображене!

ТРАГЕДИЈА СРПСКОГ НАРОДА

је у томе што нисмо били у стању да из претежно честитог нам села и сељаштва добијемо и претежно честит варошки свет. Биће да је разлог томе тројак: изгледа а) да са села у варош одлазе углавном »лабилни« елементи, отпаци патријархалног села (и бунтовни отпадници од патријархалности); б) у варошима-чаршији долазе под престижни утицај левантијско-»балканског« схватања живота и морала чији су носиоци Јермени, Јевреји, варошки Грци и Цинцари, многобројни Цигани и цигански мелези... О тој нашој »чаршији« већ је доста рекао и Јован Цвијић. Тек: ми смо до сада једино онде успели да формирамо нешто честитог варошког света где је било континуитета са нашим сталешким друштвом из 15-17. века, али то је веома »танко« и локално ограничено, а од Уједињења преплављено и потиснуто од оних »свежијих« са Југа (који нам послаше - буквално! - бивше жандарме за директоре трговачке академије - али »брат!« - и ћевабџије за бележнике...). А треће: у нас је требало да се образује грађански елеменат у часу када је и западно-европско грађанско друштво доспело у кризу социјалног и моралног разграђивања и преслојавања. И још нешто: и онај сразмерно мали број честитог села у нашем грађанству и међу нашим »јавним радницима« (па ма били и тек полу-образовани) који имамо, не види се и не чује се, јер се повлачи у себе и у своје уске пријатељске кругове, испред навале насртљиве гур-гур »браће«, испред »борбених« и »виталних« другара и »кумашина«. Они се не боре против активних неваљалаца и постају тиме, несвесно и нехотице, са

социјалног гледишта пасивни неваљалци, јер дозвољавају злу да се шири.

Вероватно да бих се и ја одавна повукао у себе и »однародио« када не бих веровао да из нашег народа мора доћи и бољи водећи слој, тамо кроз две-три генерације. Толика крв, толике страхоте и патње, подићи ће на ноге оне боље, оне »расније« Србе и ти ће савладати »жгадију« у нашој средини. (кажу да је та моја вера »нереална романтика«...). Јер наш народ није најгори у свету: наш неписмени (а можда и слепи) гуслар изрекао је из своје »народне душе« два најузвишенија етичка начела која памтим од раног детињства а од којих виша нисам нашао ни у свој моралној философији света:

»Сине Марко, једини у мајке:
Немој, сине, говорити криво,
Ни по бабу, ни по стричевима,
Већ по правди Бога Истинога,
Боље ти је изгубити главу,
Него своју огрешити душу!«
и »Јао мене до Бога милога,
Где ја уби од себе бољега!«

АДАМУ ПРИБИЋЕВИЋУ *AD PERSONAM*

Није никаква лична кривица ни срамота бити недоучен, али велике су народне штеточине када незналице хоће да »попују« целом свету, »да воде реч« о свему и свачему. А још веће су народне штеточине када су такви »он зна све« и морално смушењаци, без пречишћених моралних мерила¹, па дозвољавају себи да оцењују догађаје и људе онако по »утисцима«, »обзирима« и личним симпатијама... Ја сам желео да могу да Вас сматрам *апсолутно* честитим човеком. Кад један »мајор Жика« трућка о мени да сам »слуга« и »сарадник« Гесталоа то ветар носи... Али, када се на тај ниво срозава из личне мржње и Адам Прибићевић онда је то мени жао, јер значи да је још мање честитих људи међу нашим »јавним радницима« но што сам веровао.

Ви тврдите да сам дао »потпуну разрешницу« оним британским и

---

¹ Из своје примитивачке Етике саопштава нам А. Прибићевић и ово: „Јер људи који стављају своје главе у торбу, да дигну револуцију, нису људи без вредности, па све да су од некога примили паре за то“. Ако је мерило вредности људи стављање главе у торбу, онда су од вредности и сви шпијуни и саботери, па и обични друмски разбојници! Али, неки 27. мартовци нису само „примили паре“ они су *узимали* паре где год су имали прилике: отели су валуте Министру Двора Антићу, у Никшићу су обили и међу собом поделили сандук са 60 кг златника Југ. Народне Банке, а у Атини су са револвером изнуђавали државни новац у нашем посланству... Ето, и те „хероје“ брани Адам Прибићевић и тиме брука Српски Народ, који никад није положаре и разбојнике сматрао „људима од вредности“...

америчким политичарима који су »издали нашу ствар«. Мислите ли Ви да они требају наше »разреш-нице«, Ваше или моје? Пре свега: спорно би било да ли се може нешто »издати« према чему не постоје и обавезе. А друго: спорним би они означили и шта је »наша ствар«. Али, што је главно, они у својој »расној« »позитивности«, изгледа знају пре свега: треба све људе и све народе искористити за своје политичке интересе и то свима успешним методама. Па су ето нашли код нас разне глупане и неваљалце (које Ви тако ревностно браните), који су им у томе »вршили посао«. Ви би хтели да то наше »ђубре« и даље »изиграва« неке народне »прваке« и »хероје« (и тај »брат« Радоје који је *први* од цивила напустио поробљену Отаџбину, и тај »мајор Живан« који је први од војника »ухватио маглу«...). То ђубре је и сада у туђинској служби и докусурује својим лично мотивисаним »рефератима« и последњи остатак наших националних изгледа. Јер знајте: странци плаћају агенте туђине, али их презиру (док своје, који раде за своју земљу, цене и поштују).

Ви у заћорености дозволили сте себи да ударите и на моју националну часност па сте се до те мере избеумили да не знате више ни за законе логике и морала: Ви тврдите да је кућу залалио онај који први викне »кућа гори!« и да је заразу први изазвао онај који је први констатовао. Ви тврдите да »демократски свет« из мојих ћирилашких написа дознаје за наше »неподопштине«. Љуто се варате. Ето, тај Ситон Ватсон (за кога тврдите да »мрзи Србе« што помало подсећа на оно пропалог ђака »мрзи ме професор«) знао је о нашим »чудима« већ 1925. године више но Ви и ја заједно (а међу тим »неподопштинама« нису били мали ни малобројни греси Ваше странке и Вашег брата Светозара...). Знају људи од својих представника и агената много више но што можемо ми појединачно да знамо (страна представништва измењују и допуњују међусобно своје информације). А знају и то да и дан-данас ниједна емиграција нема толико денунцијаната својих сународника-сапатника...

Ви сте написали: »Никада до сад нико од Срба није у овако смрадну свињску брљугу свукао и загнурио част и образ српског народа пред јавним мишљењем демократског света« и »Никад нико није оволико оштетио српске интересе ни веће радости приредио свима непријатељима Српског Народа«, наиме ја тиме што сам »мајору Живану« подвикнуо да седи с миром, јер су њихови греси неизмерни. Варате се, Адаме Прибићевићу! У најсмраднију »свињску брљугу« загнурио је част и образ Српског Народа Ваш брат Светозар јуна 1928. год. када је јавно у Парламенту упитао Србијанце »пошто је та ваша крв, да вам платимо тај Кајмакчалан?«... Пљунуо је у море крви и жртава јуначке Србије оног честитог народа, који само неваљалци идентификују са нашом политичком и осталом »елитном« жгадијом. А никад нико није оволико штетио српске интересе ни веће радости приредио свима непријатељима Српског Народа као 27-мартовски

Др Мирко Косић - Одабрани текстови

»хероји« (и њихови политички саветодавци и диригенти: разна »браћа« Радоји, Срђани, Чубре и Боже-»Коњи«...) које Ви тако ревносно браните али не одбранисте.

(Изворно објављено у емиграцији 1950. године)

ГРОБАРИ ЈУГОСЛАВИЈЕ Ко је »дрско лагао«? - око 27. марта 1941. -

»Проклетство је злог рађања да стално нова злодела рађа!« - под тим моралним законом морају наше »елите«, које су дошле на »власт« 27. марта 1941. (односно, ставиле судбу свога народа под управу енглеске спољње политике), да славе најцрњи дан историје српског народа, морају да гомилају лаж на лаж, да се упињу како би лажима и клеветима надвикали глас истине, како би угушили у заметку гласове сопствене савести... Па тако су и ове десете године од пропасти, неславне а крвавије но свих пет векова робовања од Косова, на широкој основи али са веома бедним образложењима (очигледно из једне »кујне« сервираним), славиле дан своје »моралне величине«. Славили га заједно са Титом и комунистима Југославије, с том разликом да Тито има стварног рачуна да слави дело »корисних будала« од 27. марта 1941... Али, као и увек: једна околност одаје њихову злу савест, а то је да се они стално служе неистинама у одбрани свога »историјског дела«. А морају да лажу јер је истина црна и неподношљива за њихове патолошке претензије, а - верујемо - већ и за савести бар појединих међу њима.

Поводом 27. марта о. г. издао је Југословенски Народни Одбор у Лондону проглас на оне који читају *Глас Канадских Срба* (бр. 1017 од 29. марта 1951.), а *Амерички Србобран* донео је уводник од неког Јована М. Контића (»Десет година од једног историјског дана« — бр. 10327 од 27. марта 1951.). Оба очигледно »одговарају« на тезе моје књижице *Је ли 27. март 1941. плаћен?* (1950), а *Глас Канадских Срба* (тј. дружина Адама Прибићевића) покушао је четири месеца после објављивања моје књижице у једном безименом чланку да оповргне моја тумачења генезе и значаја 27. марта 1941. онако сумарно и на брзину. Зато ћу прво с њиме да »пречистим«, па онда ћемо да рашчланимо »Проглас Ј. Н. О.« и да се осврнемо - уколико има повода за то - и на чланак Ј. М. К. у *А. Србобрану*. А све је то једна целина, служи једном циљу: изградити »мит« о »херојском« 27. марту 1941. као тобоже »делу српског народа«, створити веровање да су пучисти и њихова братија прави представници српског народа, који су верно извршили његову »вољу« (па као такви стекли, ваљда, и »право« да после *евентуалног* »ослобођења« опет уседну на власт...).

І КО ЈЕ »ДРСКО ЛАГАО« И КО ФАЛСИФИКОВАО?

Под самоспознајним насловом »Од лажи до лажи« одговара *Глас Канадских Срба* у бр. 1002 од 30. новембра 1950. на моје тврђење и

објашњење у књижици *Је ли 27. март. 1941. плаћен?* са низом извртања неистина, а у одбрани г. г. Адама Прибићевића и његових штићеника - енглеских плаћеника. Пошто та дружина не може да обори у часној дискусији низ логично повезаних чињеница, покушава једним примитивачким мајсторлуком - триком: ако би им успело да ме прикажу лажовом бар у једној тачки, онда би они смели да уопште да су и све остале тврдње исто тако лажне.

Та моја тобожња лаж, коју би хтео да докаже безимени уводничар *Гласа Канадских Срба* (неки »Л« — можда лажов?) односи се на: шта је Черчил у својим мемоарима стварно рекао о значају 27-мартовске »револуције«. А. Прибићевић је о томе тврдио 1) »И зато и г. Ватсон и г. Доновен, као и њихови народи, неизмерно много дугују српском народу, а Британци може бити и своју слободу, што је Г. Черчил у мемоарима признао« (подвлачење моје) и 2) »Српска револуција родила је непроцењивом коришћу и за Вел. Британију и сав остали демократски свет одложивши Хитлеров напад на Совјетску Унију, односно изазвавши његов слом. То нам је признао ено у својим ратним мемоарима и г. Черчил...« (подвлачење моје)! На то сам ја надовезао: »Којим речима је то признао Черчил? Ви фалсификујете г. А. Пр. (или »гудите уз гусле«, причате оно што би желели да је а није)« (*Је ли 27. март плаћен?*, стр. 9). Сада би безимени уводничар *Гласа Канадских Срба* да ме утера у лаж доносећи енглеске речи Черчила², а које гласе на српском (значајно је да *Глас Канадских Срба* не преводи те речи, видеће се и зашто!): »Сада ћемо видети и какво је дејство имао рок од пет седмица на одлучујуће операције, као резултат нашег отпора на Балкану, а особито Југословенске револуције. Нико не може тачно одмерити какве су биле последице тога пре но што је наступила зима по лудачку германско-руску војну. Разложно је веровати да је тиме спасена Москва.«

Коме год није помрачен разум примитивачким маштарењем, запазиће крупне разлике између речи Черчила и оног што му је А. Пр. подметнуо (»на ово се позвао«): а) Черчил вели »као резултат нашег отпора на Балкану«, дакле и британског отпора а не само »југословенске револуције« (по Черчилу, а »српске револуције« по А. Пр.); б) ни помена о томе да фе та »револуција« »спасла« може бити »слободу Британцима«, па ни да је била од »непроцењиве користи«. А. Пр. наиме преиначује објективну констатацију Черчила да »нико не може тачно одмерити какве су биле последице тога« — као свију других историјских догађаја уопште! — (нагласак је на »тачно одмерити«) у »непроцењива корист«.

в) Черчил вели да је »разложно веровати« да је тиме »у очи зиме«

---

² We shall now see how a delay of five weeks was imposed upon the supreme operation as the result of our resistance in the Balkans and especially of the Yugoslav revolution. No one can measure exactly what consequences this had before winter set in upon the foolnes of the German-Russian campaign. It is reasonable to believe that Moscow was saved there by.

спасена Москва. Да, *варош* Москва, али не и изазван »слом напада« на Совјетску Унију, како би то гуслар А. Пр. хтео да нам одгуди, премда је тај слом наступио две године доцније.

На три реченице четири битне измене: једно одузимање, једно додавање и два проширивања. Ако то није фалсификовање једног текста, онда за та »створења« ништа није фалсификовање — када потиче од њих. И онда имају још смелости да напишу о мени што се у целости односи на њих саме: »кад је овај човек овако дрско лагао о оном што је један велики човек ставио у историју Другог светског рата, како он тек лаже о стварима које не можемо контролисати«? Одиста је свака *њихова* реч »злонамерна прљава лаж«, што ћемо сада да видимо!

ПУЧИСТЕ - КОНАЧАРИ РЕВОЛУЦИЈЕ

Глас Канадских Срба упућује нас на Енгелса³, марксисту-комунисту, за просуђивање питања шта је пуч а шта је револуција. То питање спада у надлежност науке социологије, а Енгелс није био за њу ауторитет ни пре 70 година, а још мање је то данас (Енгелс је био велик карактером који се из идеализма жртвовао за Маркса и марксизам, али као мислилац он је и у оквиру самог марксизма трећередан). Револуције су насилно убрзани процеси дубоких и обухватних промена у економским, социјалним, политичким и моралним односима, установама и »вредностима«. Револуција је сада у току и у Југославији у којој се остварује социјализам, пошто је претходно успостављена партизанска држава после расула национално-грађанске државе. Српска (или по Черчилу Југословенска) »револуција« од 27. марта обичан је пуч једне официрско-завереничке клике, режиран споља, а у циљу да се измени спољна политика земље (дакле не економски или социјални или политички или морални *поредак*), а у интересу туђинских режисера. У Јужној Америци, на Арапском Леванту, али, ето, и на Балкану такве пучеве називају учесници у декламаторском »заносу« и револуцијама, али они личе на праве револуције таман толико колико »српски ајвар« на руски, или »српски чај« на кинески, или »мајор Жика« на Лењина... Ако баш хоћете по сваку цену да сте нешто у данашњој Југословенској револуцији са вашим 27-мартовским пучем, онда сте *несвесни коначари револуције* која је дошла, онда сте једни од оних који својим злосрећним и безодговорносним актима припремају терене за револуције, који дају повода и отварају могућности за револуционарна ликвидирања дотрајалог или обезглављеног или компромитованог (»улопаног у блато« или »у смрадну свињску брљугу« - у вашем речнику) стања. То је историјски значај 27. марта са гледишта национално-грађанске Југославије. Други је са гледишта оних

---

³ Вероватно брка Ф. Енгелса и Троцког од кога потиче она: „данас се револуције не праве *против* војске!!“

туђина који су га режирали: Југославија је »жртвована« (чак и без »болна срца«) да би се у резултату спасла варош Москва! Наша национална држава и преко милион Срба (и огроман део билошке супстанције Југославије - туберкулоза и венерија!) - да би тријумфовао комунизам у Средњој Европи и на Балкану... Да Немци не би без тог жртвовања победили, казао сам већ у *Амер. Србобрану* (од 3. априла 1950.): »Јер да су Немци и дубље ушли у Русију, победили би их ипак Американци и Енглези, истина нешто мало касније (после три месеца ступиле су у дејство атомке!) и са нешто више сопствених жртава.« И Совјети би били јоште слабији и даље од Средње Европе!... И то је »разложно веровати«.

Веле неки наши »државници«: »27 март је бланко меница коју ћемо још да презентирамо савезницима«. Но Ситон Ватсон (и Дановен?) тврде да је та меница већ унапред плаћена. Није то бланко, већ соло-меница, која ће на историјској »цензури« бој се бити одбијена.

Дакле, с пуно разлога прославља Тито 27. март, једино он и има стварног рачуна: 27. марта отворени су путеви и усташком терору и партизанској држави.

СИТОН ВАТСОН И ДАНОВЕН НЕ ДЕМАНТУЈУ...

У низу својих свесних неистина безимени уводничар хтео би да изазове утисак да сам ја тобоже циљао на »мајора Живана« са плаћањем 27. марта. Међутим, на страни 12 моје књижице стоји јасно: »Паре су примали цивили завереници, они што беху веза између пучиста и агената Интелиџенс Сервиса«. О побудама браће Кнежевића био сам довољно јасан са: »мајор Живан Кнежевић је тако простосрдачна душа да будући историчари неће имати муке у истраживању *мотива* главних јунака 27. марта. Једини указ о унапређењу, који је објављен одмах сутрадан пошто је успео пуч (односно гажење Устава) једног дела Београдског гарнизона јесте био указ - унапређење мајора Живана«. А политички почетник, који је захваљујући пучу доведен да као министар двора »руководи« младим Краљем (односно да Га контролише) био је гимназијски наставник Радоје Л. Кнежевић, рођени брат истог »мајора Живана« (*Ам. Србобран*, од 3. априла 1950.).

Разуме се да тиме није искључено да су и поједини официри могли посредно, преко цивила, примати паре. Но, није ни од каквог политичког значаја да ли је неки полковник Жика или мајор Мика примио паре, колико и од кога, посредно или непосредно. Важно је да ни Ситон Ватсон⁴, ни Доновен нису демантовали њихове тобожње изјаве

---

⁴ Некакав мајор Греј (биће од Интел Сервиса) тврди да је њему С. Ватсон демантовао наводну изјаву (скрећем пажњу да сам писао у *Ам. Србобрану* од 3. априла 1950: „Озбиљни политички људи тврде да је...“ а да су то озбиљни и политички људи

(да је та »револуција« плаћена), а С. Ватсону сам ја скренуо пажњу каква му се изјава приписује, а од А. Прибићевића чули смо какво је велеумно писмо упутио Дановену у вези с тиме...

ЈЕСАМ ЛИ ЈА НАЈЖЕШЋИ И НАЈДОСЛЕДНИЈИ ПРОТИВНИК ГЕРМАНСКОГ ИМПЕРИЈАЛИЗМА КОД НАС?

»Од једне лажи до горе и последње«, безимени уводничар *Гласа Канадских Срба* спори да сам ја и такав противник немачког империјализма у нас. Ево низа чињеничних података о томе:

1910. године објавио сам у *Звону*, недељном прилогу загребачког *Покрета*, чланак »Германоманија«.

1912. објавио сам у београдском *Пијемонту* под уредништвом Љубе-«Чупе«, низ чланака под насловом »Пангерманизам«, после објављено и као књижица у издању Ј. Радака у Вел. Кикинди.

1913. објавио сам велику књигу *Модерна Германија*. на трећој страни текста стоји да су »Немци етички варвари«. Књига је за време 1914-1918. била забрањена у Аустро-Угарској.

Др Лазар Марковић покушао је у *Делу* 1913. да Немце одбрани од мојег критичког приказа, тврдећи да су Немци »законит имирољубив народ«.

1930. у мом часопису *Друштвени Живот*, а у чланку »Средња Европа или Балканска Унија« упозорujem на обнову немачке опасности. Краљ Александар је прихватио моју тезу о актуелности образовања Балканске Уније и мој предлог за оснивање Балканског Института у Београду.

1934. У мојем *Уводу у општу социологију* (на стр. 176/7) стоји: »Изгледа, међутим да ће у Немачкој у жеку националистичко-групне екстатичности Нације, која сада маршује у двојним редовима вољно или невољно али безизузетно... Али пренапон расизма и националног месијанства Трећег Царства мораће се прекинути једног дана вероватно у новом полому европског мира и онда ће... свих најбољих социјално-научних умова Немачке, која их се данас у колективној избезумљености

тврдили, могу доказати писмом једног озбиљног и честитог политичког човека). Но, већ „образложење“ у том демантију одузима му сваку објективну вредност. С. В. наводно вели: „Јер када је било у питању да цела земља баци све своје благо на вагу рата, сума од пола милиона фунти нити је овде нити је тамо...“ За сто милиона предратних динара (у здравој валути) могло се *пропагандом* у Београду и српској јавности за 6 месеци и текако стварати ратна психоза (имајући у виду да су Срби и без тога листом били срцем против Хитлера, а по свом темпераменту готови за политичке лудости) и „финансирати“ јато агената! (А чији и откуда беху они 40.000 и 20.000 долара које је курир енглеског посланства у Београду (секретарица) пренео у Каиро за „породице“ два земљорадничка првака?). Разумемо да британски патриота и обавештач Ситон Ватсон у овом случају мора оспоравати и саму могућност да се за паре купује „цела земља“, али *историчар* С.В. знаће врло добро да је могуће куповином само 2-3 човека постићи да у извесној ситуацији *превагне* једна политика над другом...

гнуша и отреса...«

1938. у Народној Скупштини, марта месеца, поводом аншлуса Аустрије држао сам оштар говор против спољне политике Стојадиновића (и Кнеза и Чемберлена).

1939. на Коларчевом народном универзитету, на предавању о расизму, »поцепао« сам немачку расну идеологију тако да су присутни многобројни Јевреји врискали од усхићења, а три-четири Немца демонстративно напустила дворану. Поводом тога напао ме је простачки Крста Цицварић, тада већ у немачким водама.

1940. опет на Коларчевом народном универзитету, на предавању о социологији рата, предсказао сам коначни пораз Немачке. По томе сам саслушаван 1942. у Гестапоу и било је управо комично како су хтели да дознају моје »научне разлоге« за пораз који им је предстојао.

Поводом говора у Народној Скупштини 1938. *Deutsches Volksblatt* напао ме је читавим уводником (написао га је аташе за штампу у немачком посланству др Хрибовшек-Берге).

Да ли још и један српски јавни радник има тако доследно антинемачку линију за пуних 30 година?

СЛАВА БОГДАНУ ЛИТРИЧИНУ!

Безимени уводничар тврди даље да сам се »улопао у блато« као вицегувернер Српске народне банке, да су Немци преко те Банке »робили у Србији милијарде« итд. Можда сам се »улопао« тиме што сам ризикујући главу дотурио генералу Дражи милијарду и 200 милиона динара, па злато и валуте? А нису Немци преко Народне банке »робили милијарде« него директним реквирирањем пољопривредних производа и експлоатисањем рудника у свој режији. А Српска народна банка је, као и новчаничне банке у Француској, Белгији, Холандији, Норвешкој... исплаћивала окупационе трошкове. И нигде није се нашло да је то било блаћење њихових највиших функционера и када исти нису ризиковали своје главе финансирањем националног отпора.

Спомињете пок. Литричина, шефа девизне полиције. Он је злато *легално* – у смислу одредаба Друге хашке конвенције о управи у рату окупираних земаља и односних *југословенских* законских прописа – запленивано од *црноберзијанаца* однео у шуму Дражи и зато су га 1946. Титовци убили *без суда* као и Мишу Марковића, Михајла Балзарена, и остале службенике Српске народне банке, истинске сараднике *делом* а не речима (као А. Пр. и слични) генерала Драже. Слава Богдану Литричину и друговима из Срп. народне банке!

МИ СМО ДВА СВЕТА

Дружина А. Прибићевића изврће, лаже и благи живе или мртве, који су за националне циљеве ризиковали или губили главе (А. Пр. говори неистину и онда када се позива на своју бабу Анђелију: јер, ето, одједном »погађа« да је у питању »газда Живко« и С. Н. О. иако их ја нисам споменуо, а он опет »ништа не зна«...). »Глупост је Божји дар, а злоупотребом постаје пороком« - рече један мудар папа из прошлог века. Дружина Адама Прибићевића већ је огрезла у том пороку. Питам се само: шта је у њих оскудније, - морал или памет. Изгледа да из њихове духовне ништавности потичу и њихове моралне накарадности: оно што је код осталог света истина, то је вама лаж и обратно; оно што је код просвећених народа лудост, то је код вас херојство, и оно што пристojни људи сматрају националним самопрегором и грађанском храброшћу, то је у вас »лопање у блато«.

Између нас нема никакве, ама баш никакве заједнице, чак ни језика, управо као ни са комунистима, који су исто тако сва значења речи поставили на главу (народ, слобода, демократија, правда, мирољубивост...). Они као слепи фанатици овоземаљске вере, а ви као органски примитивци - лажови. Једна једина истина омакла се у вашем »Од лажи до лажи« чланку, тамо где на крају признајете да је вашој души ближа »зељуга« него ми...

II НЕИСТИНЕ «ЈУГОСЛОВЕНСКОГ НАРОДНОГ ОДБОРА» У ЛОНДОНУ О 27. III 1941.

Од самог почетка до краја, до самог потписа, све је *лажно* у *Прогласу* *Ј. Н. О.* - »десетогодишњица«! Јер тај је одбор »југословенски« таман колико је »брат« Већеслав Вилдер у њему представник хрватског народа (па и словеначког, ваљда?), а народан је толико колико то могу да су стипендисте једне туђинске нам земље (која није ни савезничка, па ни пријатељска, бар не *националној* Југославији...).

Одмах у првом ставу стоји да је 25. марта 1941. »Влада Намесништва« »закључила војни савез са Силама осовине«. Да је то био »војни савез«, могло би се оспоравати не без стварних разлога, али је чињеница да је пучистичка влада већ 27. марта закључила да ће обавезе из тог »војног савеза« испуњавати! (О овом више касније).

И други став Прогласа *Ј. Н. О.* почиње са исто тако крупном неистином: »од почетка рата у Европи, народ Југославије био је својим симпатијама на страни Западних демократија...« То је тачно у односу на Србе и Словенце, али савршена лаж у односу на Хрвате. Хрвати су очекивали Други светски рат, свесно већ 1933. а изрично од 1935. и од њега своје ослобођење од великосрпског Београда, а помоћу Немачке и

Италије, верујући у њихову победу... Било је и међу хрватским политичарима већ тридесетих година појединих »англофила«, тј. укупчаних у британску обавештајну службу (и таквих који су као чиновници југосл. Мин. спољних послова продавали Енглезима нашу шифру...). али *народ* хрватски био је својим симпатијама на страни Осовине. Међутим, људима који су прећутали пред демократским светом« да су Хрвати побили *сразмерно* више Срба него сами Немци и Јевреја и Пољака и Срба, Француза и Чеха укупно (Хрвата не беше ни 4, а Немаца је било 80 милиона!), - тим људима је ситница да тврде да су и Хрвати били »симпатијама на страни западних демократија...« Па све тако редом: скоро свака је реченица свесно »намештање«, извртање, подметање, фалсификовање историје, чији многобројни сведоци су још живи. Њихова дрскост на том послу равна је само њиховој неинтелигенцији: »преврат од 27. марта 1941., извршен у Београд од војске, а прихваћен са одушевљењем од народа, био је одговор морално здравих националних снага на то срљање у катастрофу и срамоту. Својим одјеком ван граница наше земље и крупним последицама које је имао за победу над Немачком и Италијом, он је увео Југославију у историју света«. Да ли и зашто је народ прихватио са »одушевљењем« војнички преврат (= завера и пуч *једног дела* престоничких официра) о томе сам довољно рекао у књижици *Је ли 27. март 1941. плаћен?*, стр. 32-33. А да фе то био одговор »морално здравих националних снага«, то је потпуно у духу оне »Јеси карактер Брзаче! Да те частим!« Радоје Кнежевић и дружина истављају себи уверење о »националном моралу«, али толико су кратки да прећераше и заустише кобну реч »срљање у катастрофу« коју да избегосмо (ваљда?!) њиховим превратом! Указао сам у поменутој књижици на случај Шведске, која остаде читава и честита, иако је више вршила услуга немачкој војној сили но што је пакт од 25. марта предвиђао за Југославпју - али господи пучистима то не иде у рачун, па зато и не реагују на то! Они ћуте и о томе да су 27-мартовци (влада Симовића) тај »катастрофални и срамни« пакт *признали обавезним и за себе*, па, шта више, *сматрали да је ускладив са политиком војне неутралности Југославије* («да Краљевска Влада остаје верна принципима поштовања закључених уговора, па према томе и протоколу у Бечу од 25. марта о. г., да је њена главна брига одржавање политике добрих и пријатељских односа са Немачком и Италијом и да ће настојати најодлучније да не буде умешана у данашњи сукоб« — циркулар Министра спољних послова Нинчића од 3. априла 1941).

А како стоји са одфеком ван граница наше земље и са »крупним последицама које је имао пуч за победу над Немачком и Италијом«? Черчил, који је био велики патрон пуча (као доцније и Тита) рекао је толико да је »разумно веровати да је 'Југословенска револуција' (и британски отпор на Балкану) спасла Москву« (варош), али је исти Черчил говорио о Симовићу и његовима као о »буновном медведу« иза

зимскога сна који није схватио шта се око њега одиграва... А Liddel Hart, водећи енглески војни писац који нема личних разлога (као Черчил) да брани и увеличава значај »балканске војне« вели:

»На дан 6. априла Немци су ушли у Грчку и Југославију где је Симовић, охрабрен британским агентима, збацио владу, одбацио пакт са Немачком и направио гест изазивања...«⁵

На тврђења да је »балканска војна« имала неки пресуднији утицај на војна збивања у Совјетској Унији, Liddell Hart каже:

»Ово тврђење је дубиозно. Првобитни датум за офанзиву против Русије био је одгођен од маја до јуна 1941, али генерал Халдер, тадашњи шеф немачког Генералштаба, изјавио је да време и није допуштало ранији почетак. Ја сам дискутовао по овом питању са неколицином немачких команданата са главног одсека фронта где се вршио напад и сви су ми они потврдили чињеницу да терен није био довољно сув да би офанзива почела пре средине јуна...«⁶

Најзад, и то да споменемо, Liddell Hart за герилске покрете отпора вели следеће:

... »Они су се показали мање ефикасним од пасивног отпора и донели су највеће штете народима из којих су произишли. Они су изазивали репресалије много теже него што су биле штете које су нанесене непријатељу...«⁷

Хјуг Ситон Ватсон (син »великог пријатеља Југословена«, професора Р. В. С. В.) у делу *The Eastern European Revolution* (1950) на стр. 66 пише о Симовићевој влади: »У ствари има основа за сумњу да су они (тј. Срби, представници старих демократских странака) имали више интереса да изиграју уступке које је Кнез Павле учинио 1939. Хрватима, него да се опру Осовини«. А на стр. 67: »Може се наслућивати да Симовићева влада никако није била тако поуздано или одлучно антиосовинска како се то уопште претпостављало.« Господин син Ситон Ватсон, универзитетски доцент, бивао је – узгред буди речено - у некој службеној спољно-политичкој мисији...

Ето, то је »одјек изван граница« и тако су, преко милион мртвих, преко разорене културе и државе, ушли ти »морално здрави« у »историју света«!..

⁵ „... On April 6 the Germans invaded Greece, and also Yugo-Slavia - where General Simovich had been encouraged by British agents to overturn the Government, repudiate the recent pact with Germany, and make a gesture of defiance.“ (Liddel Hart: „Defence of the West“, str. 17.)

⁶ „... This contention is dubious. The provisional date for the offensive against Russia was postponed from May to June, but General Halder, then Chief of the German General Staff, has said that the weather did not allow an earlier start. I have discussed the question with several of the commanders on the main front of attack, and they all confirmed the fact that the ground was not dry enough to begin an offensive until the middle of June“. (str. 17/18)

⁷ „... They were less effective than widespread passive resistance - and brought far more harm to the people of their own country. They provoked reprisals much severer than the injury inflicted on the enemy...“ *str. 55).

Но, то је тек прва половина неистина у Прогласу Ј.Н.О.

Даље стоји: »Та побуна носила је у себи сва обележја народног устанка. Она је у најпунијој мери довела до изражаја народну вољу. Војска је одмах предала власт народу (!) и састављена је влада у коју су ушли истински представници Срба, Хрвата и Словенаца, из свих делова земље«.

Колико реченица, толико дрских неистина! Пре свега: Ј.Н.О. требао би да патентира свој изум о »сва обележја народног устанка«, јер наиме у науци није утврђено шта је »народни устанак« (то наставнику гимназије г. Радоју Кнежевићу не мора бити познато). У великој америчкој *Енциклопедији социјалних наука* под *Insurrection* стоји:

»Док израз устанак у употреби међународних правника и правника уопште у односу на посебну законску ситуацију има довољно одређен смисао, његова употреба од стране историчара, политичких научењака, и социолога на несрећу обележена је крајњом неодређеношћу и конфузношћу.«

Али, ето, Ј.Н.О. зна оно што је светској науци непознато: позната су му »сва обележја« оног што је »крајње неодређено и конфузно«!

Међутим, ако се не знају »сва обележја« народног устанка, ипак се зна шта није народни устанак: није официрска завера и војнички пуч! Двадесетседмог марта 1941. био је у неку руку – и то само у Београду! – делимичан народни »уранак«, јер су тандркања наших »шпорет«-тенкова и бат војничког корачања пробудили у извесним улицама грађане пре уобичајеног времена.

Исто је тако смешна самопоуздана тврдња пучиста да је »побуна« »у најпотпунијој мери довела до изражаја народну вољу«. А по чему то? Тај народ Југославије *није нико питао нити му је дата прилика да се изјашњава о томе хоће ли у гроб!* »Војска је одмах предала власт народу«, - а како то? Откада су »истински представници Срба«⁸, они политичари које већ више од дванаест година нико није бирао или они који су (као Ј.Н.С.) творевина диктаторског режима или они које је народ (као СДС) после »спораума« листом напустио? *Неоспорно* су истински представници Хрвата и Словенаца били за *пакт*, а *против рата*, док су ти тобожњи, истински представници Срба 27-ог марта на уста г.г. Грота, Трифуновића и Петра Живковића изрично били за мир! А само је и једино је ноторни британски агент »земљорадник« Тупањанин заговарао »национални рат« (док је Будисављевић ћутао...). Но, ту није крај лажи и само тог става: »истински представници Срба,

⁸ И ја сам мишљења да су поједини представници српских „демократских“ странака имали више угледа у народу него ли гарнитура Гиле-Чубра и дружина. Али, то нису г.г. Радоје Кнежевић, ни Савица Косановић, ни Чубриловић, ни Б. Јефтић, ни Нинчић. Овај би последњи могао да буде погодна личност за вођење политике „изврдавања“ према Осовини, по својој филоталијанској и филонемачкој репутацији. А нису ни личности које би представљале било какве вредности (као на пр. Слободан Јовановић, европску духовност у Српству или Марко Даковић у Црној Гори честитост чојства).

Хрвата и Словенаца, из свих делова земље»: у Симовићевој влади нису били представници ни из Јужне Србије - Мађедоније, ни из Војводине! Или то нису »делови земље« или у тим деловима није било »морално здравих националних снага«, а la Чубриловић из Босне (који се сам хвалио да је пшијунирао Совјетима владу чији је члан био) или Будисављевић из Лике (који је као Намесник издао Круну да би демантовао ону »док је Лике нема републике!...«). А страхујем да су то управо они »делови земље«, који су и данас и сутра спољнополитички највише угрожени (па зато, ваљда, и нема потребе за њиховим представницима ни у Ј.Н.О. у Лондону, ни у оном »Српском Центру. Н.О.« у Америци).

Но, сада тек долази оно најбоље, а слутим да је по среди – »слободановска духовитост« (али ако је г. С. Јовановић у овоме потпуно »недужан«, онда је опет »радојевски магаретлук«): »Тако је једним ударом и успостављен демократски поредак и обележен прави став Југославије у међународној заједници«. Отровније ироније на наше политичке нарави тешко се даде замислити него схватање да официрске завере и војни пучеви успостављају »демократски поредак«! (А како је »обележен прави став Југославије у међународној заједници« – видели смо из циркулара Нинчића, Мин. спољних послова...). То је управо јужноамерички »демократски поредак« о коме постоји и посебна научна литература.

»Промена од 27-ог марта значила је да Југославија нипошто не пристаје да буде јањичарем сила Осовине« – вели даље мудри аутор прогласа. Међутим, видели смо закључак Владе од 27. марта и циркулар Нинчића. То доказује да су јоште како хтели да »буду јањичарем«! Или? Или сте, можда, хтели да подвалите Хитлеру и Осовини, можда сте хтели само да »добијете у времену« за мобилизацију и концентрацију? Па испао онај манијак Фирер »паметнији« од вас? Не: најпаметнији су били ваши »инспиратори«, енглески агенти (и по Liddellu Hartu) и њихов »газда« Черчил. Они су знали да пуч *после* потписивања пакта значи мегаломанском Фиреру »шамар у лице«, па су знали и како ће на то такав човек у такој ситуацији и реаговати. Хјуг Ситон Ватсон подсећа нас на то да је већ само напрасно отпуштање Стојадиновића (а додајем: и његово противправно изручивање Енглезима) морало код сила Осовине побудити дубоке сумње у поузданост »пријатељских односа са Немачком и Италијом«, који су, тобоже, и за пучистичку владу били »главна брига«... Дакле: или сте озбиљно намеравали да будете »јањичари сила Осовине« (остајући при пакту), а онда сте најординарнији клеветници Кнеза и Гилета који закључише тај »издајнички и срамни пакт«, или сте хтели да подвалите Осовини, па онда је Осовина била и морално у праву да нападне Југославију. Шта више: то би *донекле* оправдавало накнадно и Хитлерову агресију према Данској, Норвешкој, Холандији, јер можда су и ту извесне »моралне

здраве националне снаге« биле »под утицајем« британских агената, па их је требало преварити... Не: ви сте обични глупани (а по неки и неваљалци), па сте се сплели »као пиле у кучине« у својим лагаријама и фалсификатима.

Срамно вођење »рата« од 6. до 15. априла 1941. (народ Србије тај »рат« назвао је »забуном«), прелећу његови »хероји« у Прогласу са неколико шупљих фраза па се диче »националном герилом« Драже (која није њихово дело!) да поставе завршно једну нетачну тезу (коју и Ам. Србобран по истој шаблони заступа): а шта би нам и вредело да смо »повили главу пред насиљем« када, ето, исто тако прођоше и они који то урадише, и код њих је совјетска војска завела комунистичку диктатуру?

Тај аргумент не држи: ето Шведска је превозила немачку војску и материјал све до краја рата, па она оста као »неутрална« и ван рата и ван совјетске окупације и ван комунизма. А Финску победише Совјети, окупираше јој стратегијски кључне тачке, а оста ван комунизма! Румунија, Мађарска и Бугарска »приклонише главу«, јер су од Немаца очекивале проширење својих територија (Мађари: Бачку, Барању, Преко и Међумурје и део Словачке, Подкарпатску Русију и део Ердеља; Румуни: Буковину, Бесарабију и Транснистрију; Бугари: део Србије па Јужну Србију-Македонију и Беломорску Тракију...). Румуни су на 16 милиона душа изгубили у Русији око 400.000 војника, Мађари на 10 милиона око 100.000, Бугари на 7,5 милиона на крају ни 20 хиљада... А ми, који »пактом« од 25. марта *нисмо били ни у каквом* »војном савезу« изгубисмо само Срба преко *један милион* (на свега седам и по милиона!). У нашој ситуацији (однос са Хрватима, прилике у Босни, Ј. Србији, Војводини) и после свега што се одиграло у Пољској 1939/40. *могло се предвидети*, бар од стране оних који умеју да мисле, какви ће све ужаси наступити у Југославији у случају рата! Ми Срби са непуних осам милиона глава имали смо на крају више мртвих него Сједињене Државе и британски Комонвелт заједно са њихових 650 милиона душа. Имали смо, дакле, сразмерно више од 80 пута мртвих и то без оних које доцније ликвидира Тито, а коме ваши »савезници« Енглези лифероваху јоште 15.000 избеглог света из Корушке да их целат (»мој пријатељ Тито«, како рече Черчил) побије!

Такву цену нису платили Румуни, Мађари, Бугари и Чеси *заједно* који »повише главу пред насиљем«... иако нису имали могућности ван ратног сукоба. Рекао сам већ у мојој књижици *Зар опет по старом?* (1949), на стр. 37: »Али да Југославија није силом свог географског положаја предодређена да буде безусловно подложена Совјетима доказује до неоспоривости отпадништво Титославије од Коминформа. Дакле, једва пет процената комуниста и симпатизера могу да држе Југославију у сукобу са Москвом, а тобожњих деведесет пет процената »националних« режима не би је могли држати! Случај Финске доказује да где је народ политички просвећен, а партијске вође карактерне и

паметне, ту је могуће одржавати режим и без комуниста, мада земља граничи са Совјетима, па је и мировно - уговорно - под њиховом »контролом«.

А било би још огромних жртава да се не нађоше у Србији два честита и мудра човека: Милан Недић и Димитрије Љотић, који - премда без труни германофилства - уз узвишен самопрегор и свакодневну горчину унижења пред бахатим и злотворским непријатељем – спасаваху српске и словеначке главе (као и оних Хрвата што се нађоше у Србији) колико год су могли. Они постадоше тиме »издајници« Југославије и свака »савезничка« уштва и сваки наш туђински плаћеник има »права« да их назива »квислинзима«! Недића издадоше »савезници« целату (а Павелића спасоше ти »савезници«, иако је био правоваљано осуђен на смрт од савезничког француског суда за убиство Александра и Бартуа...). И Дражу би ти »савезници« издали целату (или сами напрасно упокојили), па зато и није хтео да се пробија до њих. А Димитрија Љотића спасе несрећни случај од целата »социјалисте« - »маршала«... »савезничког« пријатеља. Зато је данас једини неоспоран репрезентант »државник« Југославије за те исте »савезнике« (па свакако и за вас у Ј.Н.О.) Др Мачек, који је већ пре рата увелико вршио издају те Југославије (види Ђанов *Дневник*)... Напомињем: нити сам био »Недићевац« нити »Љотићевац«, него »Дражиновац«. Недићу сам помагао колико сам могао да умилостиви Немце у њиховој привредној политици у Србији, а Димитрију Љотићу сам помагао средствима Народне банке - (а без знања Немаца) – да обнови разорено Смедерево. Тако сам био у могућности да изближе опадам и њихове душевне муке...

III »АМЕРИКАНСКИ СРБОБРАН« И 27. МАРТ 1941.

А. *Србобран* од 27. марта 1951. славећи у уводнику »велики историјски дан« врши одвратан фалсификат: не доноси тим поводом слику генерала Симовића или Мирковића нити макар оног фамозног мајора Жике, него слику Драже Михајловића, који никакве везе са 27. мартом 1941, са завером и пучем једног дела Београдског гарнизона имао није. Чак и они у А. *Србобрану* као да слуте да нису светле историјске фигуре актери од 27. марта, па би тај дан требало озарити фотомонтажом, неумесним истицањем слике Драже, моралног јунака и националног мученика...

Текст чланка углавном је парафразирање, само јоште грубље, текста Прогласа Ј.Н.О., који као да је служио аутору за образац. Писац чланка Јован М. Контић представља нам се као дописник *Политике* са Цетиња из 1941. (његов дугогодишњи колега и то у »српској Атини« био је некакав Ђорђевић, по руфету касапски момак и политички агент Бановине...). као прави паланачки зврндов (у Србији се то, чини ми се,

зове »ћалов«) »удева« се и Јован М. Контић у питања о којима ни појма нема. Он би да иронише нас што смо писали о »што потпунијој неутралности« (а у вези са могућношћу за Кнеза да је благовремено, пре 25. марта, образована влада са већим ауторитетом но што је била Цветковићева!). Господину није познато да је међународна неутралност динамичан појам, да његова садржина није утврђена за сва времена и све ситуације, да је у сталном току мењања. А има и само формалне и реалне неутралности држава, има политичке, моралне, одн. само војне неутралности. Швајцарска је, на пример, у Другом светском рату била политички и војно строго неутрална, иако је њезина приватна ратна индустрија, према свом сразмерно великом капацитету, лиферовала искључиво Немачкој оружје и муницију. Шведска је шта више вршила преко своје територије превоз немачких војника («на осуство и са осуства») и њихову опрему у пломбираним вагонима, па је ипак и даље третирана као неутрална. И значење међународне неутралности у ствари условљено је конкретним политичким, војничким и привредним ситуацијама. Прилажењем Тројном пакту, Југославија је могла и даље да остане војно неутрална, а морално су и даље могли Срби и Словенци да симпатишу са демократијама, а Хрвати са Осовином. Али, господин Јова са Цетиња вели да би Срби бацали немачке возове у ваздух итд., дакле да су Срби или лудаци или злочинци или туђински плаћеници. Свакако да и међу Србима, има као што се то баш 27. марта 1941. показало, и таквих, али влада *са неутралним ауторитетом* умела би да обузда такве елементе. У томе је тежиште кривице Кнеза Павла! А Хрватима (па и Словенцима) обило се о главу што су стално ишли за тим да на српској страни што бедније гарнитуре долазе на власт (у томе је раније био »мајстор« Корошец, а од 1939. Мачек). Веровали су да је за њих само од користи када најслабији Срби долазе на власт... (то су њихове паланачке политичке »мудрости«).

На крају свог фразерског чланка »колумниста« Јовица попео се на Дурмитор и тако »лице к лицу« пита Черчила и »све одговорне државнике пријатељског (!) Запада за последњу деценију: *Зашто изгубисте душу?*« Жалим, али мораћу да разбијем једну илузију малом Јови: нису они »изгубили душу« (па је према томе неће моћи ни наћи...). Они су и данас⁹ оно што су свагда били: трезвене рачунџије у спољној политици. Као што им је и дужност према свом народу, они воде рачуна само о њиховим животним интересима и свагдашњој ситуацији, разуме се: онако како они те интересе виде и схватају. *Sacro egoismo* је врховни закон међународне политике, бар до сада био, и ко год о томе не води рачуна, тај је, благо речено, велика наивчина. (Друго је питање: да ли на дуг рок гледано није лош рачун обмањивати

---

⁹ Енглези су као историјски најстарија трговачко-индустријска земља запада по рачунској разумности и буржујској »позитивности« од нас Срба старији и »зрелији« за пуних 300 година... У таковој неједнакој спрези рачун плаћају »луда деца« која просто не могу да схвате да међународна политика није ни песма ни часна трговина...

и издавати своје одане, премда простосрдачне пријатеље, да ли није глупо показивати сву своју циничну себичност, а рачунати на то да ће се »сви« моћи и у будуће парама или пропагандом куповати или вући за нос.)

Али и најбезначајнији Јовица међу новинарским шкрабалима може кад и када да нам — ма и несвесно — каже и по неку, не паметну, али значајну. Тако, ето, и овај исти Јован Контић! Он нам одаје да је у Зетској Бановини било све спремно да после приступања Пакту генерал Варјачић прогласи опсадно стање, мобилише Црногорце и упадне у Албанију и тако би Југославија ушла у рат против Осовине. Вели да је покојни Марко Даковић био политичко »покриће« за тај намеравани »гест«. Дакле, Југославији је било суђено да има да изврши самоубиство. То доказује само да су енглески агенти, поред »плана Симовић« (Београд), имали и »план Варјачић« (Цетиње) у својим »диспозитивима«. Те су паликуће биле дакле савршено инструисани.

Тај аргумент да је за Југославију било неминовно да скаче за туђ рачун у амбис, и да је у њој постојала могућност да се у једној периферној покрајини са једва пола милиона живља може да одлучује о судбини државе од шеснаест милиона са три равноправна народа, тај аргумент садржи у себи уједно и признање да је таква држава на дуг рок *немогућа*; то би била анархија обласних генерала пуштахија! Онда су у пуном праву Хрвати и Словенци када траже своју самосталну државу, јер се, ваљда, тек неће и даље судбински везивати за средњовековне самовласнике и силнике, за пустолове и безумнике, гледано са тачке XX-ог века у коме живимо. Али, не само Хрвати и Словенци него и трезвени Маћедонци и понеки скептичан и реалистички Војвођанин могао би да се упита: је ли државна заједница позорница за превратничке представе, режиране од туђинских агената, а извођене од генералских и надри-»државничких« малоумника или је то кућа свију нас да у њој живимо на миру, градећи и привређујући за добро наше и наше деце? Јесу ли од нас плаћени генерали и остали државни чиновници ту да служе нашим или туђим интересима? Је ли то демократија (о којој нам толико причају), у томе да милион људи буду без сопствене воље и потребе жртвовани када се то прохте туђинским агентима или домаћим безумницима? Ако су Црногорци малог Јовице одиста сви листом били за »гроб«, онда би боље и *поштеније* било да су сви они извршили »харикири«, него да због њих буде побијено милион Срба. Нису сви Срби Црногорци ни сви њихови »прваци« све саме - Јове. Али и у Црној Гори, као и свугде на свету, *једно је народ*, а друго су они који се стално на њега позивају и у његово име, а и не питајући га - делају... Јер демократија, у истини, постоји само онде где народ одлучује на миру и у познавању свију битних околности, а то ће рећи и свију битних могућих последица његових одлука. Нити је Кнез Павле имао овлаштења од народа (бар не српског) за своју спољну политику, нити Симовић, уколико је он уопште имао неку своју

спољнополитичку концепцију.

А најмање је могло расположење необавештеног народа Зетске Бановине бити меродавно за Југославију... Лаж је бедна и кукавичка, да је Српски народ као целина или ма и претежна већина његова, свесно и у познавању последица, донео одлуку у смислу »боље гроб него роб«, а како лажу ти његови вајни »истински представници«, најбоље доказује чињеница да они ни данас *не објављују текст пакта* од 25. марта 1941, него причају пресне неистине о њему, прећуткујући да су га *и они прихватили* и сматрали да је, и поред њега, било могуће остати ван рата, дакле војно неутралан!

IV ГОСПОДИНУ ДР-У СЛОБ. ЈОВАНОВИЋУ, ПРЕДСЕДНИКУ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ НАРОДНОГ ОДБОРА У ЛОНДОНУ

Врло поштовани Господине Јовановићу,

Није ми измакло да је овога пута (о 27. марту) Проглас Ј.Н.О. (који има част да сте му Ви председник) објављен без појединачних потписа његових чланова. Може бити да је то случајно, а може бити да је то »Проглас« само његове већине. Но како му било: Ви сте председник тог Ј.Н.О. Не знам да ли Вам је познато шта је један несумњиви пријатељ Југословена (и Срба), амерички професор за »политичку науку« и експерт за Балкан, Joseph S. Rousek, у књизи *Balkan Politics* (1948) на стр. 116 о Вашој дружини (тада влади) рекао: »Савезницима, читава збирка тих 'државника' изгледала је као скуп изанђалих (tired) и свађаличких (quarrelsome) старих политичара«. Одонда су прошле године и »збирка државника« није постала ни мање изанђала – ни мање свађаличка... Судбина политичких емиграција...

Вама је, свакако, познат и онај социолошки »закон« по коме се у скупинама и интелектуални и морални ниво колектива равна према нивоу индивидуално најнижих припадника – чланова скупине. А у Вашем Ј.Н.О. има и веома скромних, интелектуално и морално, чланова. Свакако Вам је познато и то да је у скупинама уште веома низак ниво осећања одговорности и способности расуђивања, а велика пријемљивост за нелогичне утицаје и, како рече Sumpeter (*Capitalism, Socialism and Democracy*), ту сваки покушај разумног аргументисања животињске духове само још више раздражује... Ви нисте човек »колектива«, Ви сте увек билі човек контемплативности. И зато сте једино Ви и »интересантни« у Ј.Н.О., првенствено по Вашем духу и по Вашој високој историјској и политичкој култури. А иако сте у дубокој старости, Богу хвала, Ви нисте »излапели« (sit venia verbo!). Према томе, Вама мора да је познато да су све тврдње и читава терминологија (»војни савез«, »народни устанак«, »демократски поредак«) тога Прогласа Вашег Ј.Н.О. објективно лажне, управо клупче дрских

извртања и фалсификовања историјске стварности.

Ви сте наша велика интелектуална вредност: Не знам да ли ћете се самном сагласити да интелектуалци од вредности имају посебну »мисију« у историјском животу својих народа: да се свагда залажу за истину, да сузбијају завођења и заблуде свога народа, да својим престижом не покривају фалсификате... Зато, поред снаге разума, хоће се код интелектуалца високог ранга и интелектуалног поштења, оне нарочите »грађанске куражи« која од духовних људи, уколико излазе из приватне сфере живота, тражи изналажење и исповедање истине и онда када је иста »неопортуна« или мрска мањим разним мање-више моћним дружинама и »братијама« и великим »туторима«... У битним моментима неистина се не сме подупирати ни самим ћутањем. (Ви сте у Вашем *Макијавелију* написали, чини ми се, да има истина које није добро изрећи, Свакако, онде и онда, када истине изазивају теже неспоразуме него и саме неистине и заблуде, теже по последицама по будућност народа или »друштва«). И ако је тачна она Паскалова »Казивати истину од користи је за оног коме се казује, али штетно по оне који је казују, јер навлаче мржњу на себе«...

Градили смо државу на једној крупној неистини (објективно) или заблуди (субјективно), на тзв. народном јединству Срба и Хрвата. Зато се та држава (унитаристичка Југославија) морала а пре а после срушити и распасти. Сада би јато пучистичких »политичара« и »државника« да изгубљену државу и власт поврате на другој неистини (а та већ није никаква заблуда), на »миту« о »народном устанку«, »српској револуцији« од 27. марта 1941.

Има историјских ситуација у којима и »митоси« служе интересима народа, али »митос« »народног устанка« 27. марта 1941. »не пали«. То је »празан пиштољ«, па што је најгоре: *то знају управо они на које је уперен, знају »савезници«*, режисери тог »народног устанка«.

За мој укус нема ничег беднијег него када се »водећи« заклањају за »народ«, када би хтели да на њега пребаце своје одговорности, а безумље клике (као »хероја« 27. марта 1941.) лако је пребацити на »народ«, јер баш својом неразумношћу личе на бесвесну пучину...

Било би ми жао када би и Ви сматрали да је српски народ заслужио своју страховиту судбину, јер да је он тако хтео... Тај народ нико није поштено обавестио, нико га (демократски) питао, а, можда, нико од тих 27-мартовских »хероја« ни мислио на њега није.

Сви ћемо ми, ко раније ко мало доцније, »Богу на истину«. А ја ћу дотле и даље по оној Боаловој да »мачка назпвам мачком, а Ролеа нитковом«...

Са свагдашњим поштовањем,
Вама одани

М.К.
Monte Bre Veta
sopra Lugano

19. априла 1951.

P.S. - Чујем да сте о »прослави« 27. марта у Лондону поставили алтернативу: »Ко неће да слави 27. март, тај нека слави 25. март!« То би *стилистички* личило Вама: приказивање људи и догађаја у антитетичким дихотомијама. Али, сигуран сам да Ви знате да су то груба упрошћавања сложене животне стварности, популарна, истина (зато се и служе њима редовно сви пропагандисти!), али неумесна у истинској науци. У животу није ритам »или-или« (а ни у етици сви само »добри или зли«), а још мање у политици *све* за »славе и прославе«, односно за »издају и срамоту«. Нити је за »слављење« 25. март нити 27. март; оба дана су у знаку национално-државне негативности, с том разликом да је 25. март (кад је већ морало да дође до њега) могао бити спасоносан за Југославију (а »црн образ« поднели би, исто као и Шведска, пред »честитим« »савезницима«), док је 27. март значио скакање у амбис за туђ рачун! Срби су имали разлога да размисле о питању: зашто славе сви народи дан када је рат – несрећа – престао, а само ми када је у ствари отпочео? да ли, можда, зато што је за 27-мартовске »хероје« почетак уједно значио и свршетак?

М. К.

У ОДГОВОР МАЈОРУ ЖИВАНУ Л. КНЕЖЕВИЋУ¹⁰

У броју 1/2 II год. *Равногорске Мисли* у напису који је по мерилу уредника »Р. М.« »конструктиван« и »мисаон«, сматрали сте за умесно да ме у два маха именујете уз квалификовања »немачки директор Српске Народне Банке« и »познати сепаратиста« и »кога ће српски народ прво на оптуженичку клупу и за директоровање Народне Банке, када је српски народ био пљачкан до коже од стране Гестапоа и за написе у иностранству, које би Тито платио златом...«

Људима Ваше врсте уопште не бих одговарао. Вама је унапред све опроштено, јер очигледно спадате у ред оних који »не знају шта чине«. Али има још и честитих и здраве памети Срба који не знају шта је на ствари, шта је било и зашто је било, па не знају ни зашто Ви дробите којешта. Ради тих честитих и урачунљивих Срба упућујем Вам овај јаван одговор на Ваша јавна извртања у вези са мојим радом за време окупације и после.

Вама је познато шта сам све изнео у књижици *Зар опет по*

¹⁰ Пошто су ме г.г. Др Шијачки и мајор Ж. Кнежевић без личног повода напали на управо битангашки начин, лично и јавно дао сам им одговор у *Ам. Србобрану* од 3. априла 1950. Како је тај мој одговор потакао г. А. Прибићевића да се умеша у ствар која га се лично није тицала и о којој је он потпуно необавештен писао па тиме дао повода мојој брошури *Је ли 27. март плаћен?* доносим поједине одломке из мог чланка у *Ам. Србобрану* ради бољег разумевања целе ствари.

старом?. Познато Вам је и то да нико до данас није оспорио јавно ниједну чињеничну тврдњу у погледу мог националног става. Познато Вам је то, да уопште нико није ни покушао јавно да стварним аргументима оповргне ма и једну од мојих теза у погледу узрока наше најновије а најстрашније националне катастрофе. Па ни наши масони (наглашавам: *наши* јер су они *сасвим нешто друго* били но они у Америци, Енглеској или Скандинавији!) нису јавно примили дискусију о њиховом уделу у покопавању наше националне слободе (у толико су више по свом обичају »шушкали« »у поверењу« и тако даље).

Моје отворено иступање за покрајинске самоуправе (уосталом већ од 1918. год. и као временски први федералиста на српској страни!), које обећаваху и програмска изјашњења и Народне Радикалне (1938) и Демократске (1935) и Самостално Демократске Странке (1931) називате »сепаратизмом« – али у истом напису пишете и ово: »Срби у земљи сматрају да је централизам био тежак и за Србе и нико га више неће. Нарочито не после Титовог централизма. Сматрају да покрајинама треба дати што више *самоуправе*...« Оставимо по страни сву неозбиљност коју одаје Ваше скромно тврђење да Вам је познато и данашње политичко расположење Српског Народа - колико ће бити да има *разних* расположења?! - у земљи (Ваша су »државоправна« и политичка резоновања у овом напису и одвећ »простосрдачна«...), али подвлачим чињеницу да у размаку од једва двадесетак редака Ви отклањате (дакако у име целог Српског Народа!) »покрајински локални патриотизам« (то се иначе зове регионализам) и истичете да треба покрајинама дати »што више самоуправе« - а то је оно што ми »сепаратисти« и заступамо. Изгледа да и у Вашем случају ствар стоји тако да када сте Ви за широке покрајинске самоуправе то је онда национално исправно и политички мудро, али када су за *те исте* покрајинске самоуправе други, а нарочито стварни политички представници народа односних покрајина (док Вас није никада нико бирао ни за општинског кмета), онда је то »сепаратизам«. Како рече Зулукафер? »Добро је нпр. када ја украдем комшијског бивола, а зло је када он украде мога«... Ја сам за велеиздају у Мађарској осуђиван на смрт (1916). Изгледа да је онде теже било Србин бити него у Србији или Црној Гори... Какав би то био »сепаратизам« када се и данас борим да се Војводина (или један њезин део) не одвоји од осталих српских земаља па додели Хрватској или Мађарској? Изгледа да је мој »сепаратизам« у томе што ми не импонују београдски политички »прваци« ни њихово, рецимо оригинално, схватање »демократије«.

Тврдите да би Тито моје »написе у иностранству златом платио...«, дакле хоћете да кажете да они учвршћују политичку ситуацију Тита. Да ли мислите при томе нпр. на ове моје речи: »Комунисти убијају физички али се служе и 'народним судовима'« (*На историјској раскрсници*, стр. 73) или на истој страни: »комунизам је... режим терористичке владавине иностраних односно инородних

агената...« или: »а убрзо нас неки безимени Тито - јел загорски бравеобијач или украјински Јеврејин свеједно – замени код веома честитих Енглеза« (*Зар опет по старом?* стр. 52) итд. Тито нема разлога да »плаћа златом« нас несретне бескућнике, ако кога плаћа онда понеког »напредног« новинара који му на енглеском прави пропаганду за кредите »Ујка Сама«... Све што је Титу требало на нашој страни, извршили сте ви »хероји« од 27. марта па кроз сво време вашег емигрантског »владања« и представљања Српства и Југословенства.

Велите да ће ме Српски Народ на оптуженичку клупу за »директоровање у Српској Народној Банци« итд. Пре свега: никога не оптужује »народ« (за ту фразу заклањају се и бољшевички зликовци) него државни тужилац (постављен од властодржаца) а на основу мање или више правичних законских прописа. Ако је држава *правна* онда важи *nulla poena sine lege*, тј. нема казне за дела која нису била предвиђена важећим законима. Моје »директоровање« било би такво дело и по Кривичном Закону Краљевине Југославије и по међународном праву, односно Другој Хашкој Конвенцији, чл. 42-55 и то све и да нисам под маском гувернера-заменика Српске Народне Банке радио оно што јесам, тј. припадао покрету Дражином и помагао га сумама већим но сви остали извори заједно. Тито је стрељао 465 мојих сарадника на том послу а мене би стрељали и Немци и Тито, први да су слутили шта сам чинио а други да сам му само пао шака! Колико сте плитки и Ви и Др Шијачки (који се повремено чеше о моје »колаборатерство«) доказује најбоље ово: обоје се пропињете на гробу мученика Драже како би изгледали политички виши и национално светли, а мене називате »немачким« и Хитлеровим час »директором« а час »гувернером« Народне Банке.

Није моје тобожње колаборатерство изазвало злу вољу Др Шијачког (и његове сабраће) према мени. Једном заједничком пријатељу писао је г. Др Шијачки 2. септембра 1948.: »Када сам чуо да се је проф. Мирко Косић спасао бекством у Швајцарску одушевљено сам узвикнуо: Хвала Богу, такви ће бити потребни нашем народу када се једног дана вратимо. Данас, пошто сам прочитао ово његово разлагање са великим жаљењем покопао сам још једну своју илузију«. Дакле, још 1948. године: »Хвала Богу! такви ће бити потребни« итд., дакле пошто сам три године јавно »колаборирао«, био »Хитлеров гувернер« итд. Али, када сам се дрзнуо да прстом укажем на *гробаре Југославије*, онда »са великим жаљењем оде једна илузија«. Тој дружини требају слепци који не виде где је корен нашег зла. Тој братији требају смирени послушници за њихове катастрофалне социјалне и политичке активности. Моја смелост да истражујем ближе и даље узрочнике наше страховите националне катастрофе разлог је беса и мржње свију погођених којима се ипак - ма и у подсвести - буди грижа савести за прокоцкану националну слободу и због милион српских мртвих глава... То је њихова превентивна одбрана... Одговорности за дела те врсте има

неколико: а) кривична (само изузетно!), б) политичка (за оне који излазе пред »народни суд« бирачких тела), в) морална (за оне који уопште имају савести) и г) историјска од које нико а пре а после не побеже а која се прво састоји у томе да и кривци и њихови најближи - а не само недужни - имају да сносе дејство злог рођења.

Ја ћу радо сносити сваку одговорност (за оно што сам чинио и за време окупације и пре и после тога) пред стварно независним и непристрасним судом. Али, »судити« о животу и раду за време окупације могу само они који су и сами прошли кроз њу, а нарочито не могу они који су живели у пуној личној слободи или далеко од земље без другог ризика сем да случајно не падне бомба близу њих. А *цигански* је ружити Недића и све оне који су уз најтеже жртве самоунижења спасавали колико су могли српске главе док сте ви спасавали само своје! Народи не признају право и не праштају данас ни истинским краљевима када их воде у катастрофу, а некмоли некаквим најобичнијим Кнежевићима!

Што се тиче др Шијачког, он нам у истом броју саопштава да је већ на путу покајања: »и да у будуће нисмо ни најмање вољни да подређујемо и жртвујемо основна права свога народа - интересима оних који још увек не знају да ли се Југославија налази у Чехословачкој или Чехословачка у Југославији!...« Дакле, бар »у будуће« неће више туђинским интересима жртвовати свој народ и земљу. »Од кога је доста је«. Оно што ми сматрамо најтежим злочином то је за њих, очигледно, једно политичко »разочарење«. Лако је могуће да се разлика у нашим схватањима своди на разлике у структури мозга или у развојном ступњу мислене способности.

22. феб. 1950.

Др Мирко М. Косић
бивши редовни професор
београдског Универзитета

(Изворно објављено у емиграцији 1951. Г.)

ШТА ЈЕ ВЛАДАЛО У ЈУГОСЛАВИЈИ?

Иако је партијска демократија од почетка, од 1919. године, у новој и »великој« држави у многоме већ била »напукла« па и на кривини (а дегенерација је наступила делом под утицајем дугих ратова у којима бледе грађанске врлине - а наше беху без дубоких традиција — а буја углед и моћ војника и војничког »духа« па и милитаризма - а делом приливом великих маса које не беху уопште вичне игри партијске политике) ипак се све до диктатуре некако одржавала фикција да се народ пита и да се у држави води »народна« брига. Демократија је у ствари напуштена већ оног момента када се против једне веома велике »мањине« и опозиције, против Хрвата владало полицијом и као »представнике Хрватског Народа« узимало у владу понеког загребачког адвоката, новинара или директора банке који није представљао ни своју родбину а камо ли »Хрвате«. Српски државници нису схватили да није могуће у једној држави имати »демократију« за потребе Срба и Словенаца а примењивати на Хрвате (и многе друге непогодне и непоћудне) режим »кундака« и »пендрека«. Једном речју: за љубав централизма — који се извргао у хегемонију — жртвовали су демократију, оно најбоље што је Србија могла да унесе у темеље нове државне заједнице. Демократија Србије и знатно јаче природно множење Срба но Хрвата и Словенаца обезбедили би Српском Народу ону политичку превагу и у даљој будућности Југославије на коју су имали право по свом историјском уделу у Ослобођењу и Уједињењу. Али пресудни моменат је пропуштен, српске странке (с изузетком Земљорадничке Мике Аврамовића) беху за Видовдански Устав... Оно што је после тога дошло представљало је борбу за обарање централизма, која се извргла у политику »спасавања државе« на српској страни. За то време није мировао развој привредни и социјални. Југославија је ушла у сферу надирања капиталистичког привредног система, његови канали и путеви водили су преко Беча-Загреба или Пеште и Прага. Његови споводници беху великим делом инородци. Тај »међународни капитал« обезбеђивао се и на тај начин што је тежио за утицајем на законодавство и управу а конкретно ишао за тим да домаћи људи који су били већ у његовој служби (нпр. Милан Стојадиновић као директор Англо-Прашке Банке) дођу на водеће положаје у држави, односно да стекне одлучујући утицај на такве људе. И тако је на политичкој позорници »за народ« давана представа борбе Краљевића Марка (рецимо Радикала) са Црним Арапином—Стјепаном Радићем а иза кулиса организован је »балет« интернационалног капитала који се пребаци у »затворену камерну представу« за »посвећене«: у Масонерију. Нити су сви »калаузи« страног капитала масони нити сви масони директни послушници капитала. Ствар је нешто компликованија и много боље маскирана. Пре свега: било је у Београду и Загребу; Осијеку и Сарајеву, Новом Саду и Суботици... масона већ и пре 1914, па

је онда, у још патријархалној односно феудално-сталешкој средини масонерија више служила друштвеним, »човечанским« и »националним« интересима приближавања и сарађивања разнородних (по пореклу и вери али и по социјалној припадности: грађанство старо и новодошавше одн. племство). После великих политичких промена 1918. и пошто је наступио моменат за интензивирање продирања капиталистичког система у дотле још феудалистичка или чисто натурално-привредна подручја Подунавља и Балкана, масонерију је запала задаћа да проширује и утапкава стазе капиталистичког система и оног што са њим долази: »широке« — »човечанске« толеранције и »сарадње«, саображавања националних тежњи основним захтевима капиталистичког система, подређивање државне политике »привреди« и »привредницима«, вођење просветне и социјалне политике у складу са интересима и намерама капиталистичке привреде итд. Масонерија је у Југославији форсирано организована од 1924-5. г. од стварне стабилизације динара и израде нове високозаштитне царинске тарифе, дакле истовремено са остваривањем предуслова за развој капиталистичке привреде. Док су раније »браћа« врбовала више младе дипломате и помало интелектуалце (ради подупирања француског културног и политичког утицаја) сада, тј. у првим годинама Југославије тежиште се помера на представнике и високе функционере »привреде« па на високу бирократију и судство. Од духовно-политичких експозитура прешло се на привредно-политичку пенентрацију, управо на заузимање државног апарата. »Народна« је остала само спољна фасада државе, све унутарње »кључне« и командне положаје убрзо је запосела масонерија.

Наивно би било замишљати да је то некаква »завера« интернационалног капитала (или Јевреја) против народне државе. Не, ствари су увек кудикамо сложеније. Пре свега: огромна већина »браће« разних степена (шегрта, калфи и мајстора) уопште и не слути чему све служе. Они су онај »магарац« из нашег детињства који »носи а не зна шта носи«. Њиховој сујети и опште-человјеческој чежњи за »доживљајима« и тежњи за важењем ласка и годи да су »посвећени« у »тајне« које су маси неприступачне, да су на »ти« са толиким угледним, утицајним и богатим људима; добро им долази да могу пред женом и таштом имати своју, њима недокучиву сферу »тајни« (као што нпр. многе занатлије »душу дадоше« за своје организације и конгресе на које могу да одлазе без пратње својих мајсторица...). Па корисно је имати и »добре везе« и припадати јакој организацији, јер како каже наш братственичко-племенски човек: »Јако братство јака и правда!« Масонерија је са својом тајанственошћу за већину наших у суштини паланчана продужење романтике детињства (као што је Соколство књиговођама, кореспондентима, благајницима и осталом свету што се грби по ваздан и чучи »ерзац« за витешке игре и мегдане...).

Потпуно је застрањујуће претпостављати да су ти »масуни«

некакви нарочито опасни или »неваљалци«, они су тачно онакви какова је и средина из које су, тј. какав је наш варошко-грађански свет: од оних које познајем (а тих је већина наше »браће«) отприлике 1/4 је веома честит свет, карактеран, добар и културан. То су они који служе масонерији за »излог«, за рекламу, покриће и мамац, то су људи који лично једва имају некакве користи од »друства« у које су доспели (сем оно мало »романтичких« сензација и свечане погребне кад умру) па се сироти често и буне против разних »појава« у том »друству«, али - једном закачени тешко се могу открлепити, јер су браћа, »љути осветници«! Затим долази »главнина« око 2/3, та је етички безбојна »амбивалентна«), као већина буржуја па и људи уопште. Зависи од ситуације, прилика и могућности, каковима ће се испољити: на голомразици шури и јалови а на »јужини« цветни и плодни. А наша »буржоазија« највећим делом је новопечена, без културних традиција (та код нас свака »стара фамилија« дегенерише већ у трећој а изумре у четвртој генерацији! Није ни чудо код оног страховитог напора за »прескакање« и надокнађивање векова...). А већину, особито чиновнички елеменат, уби црна сиротиња. Масони су, дакле, само један нарочито организован »концентрат« или »екстракт« нашег варошког елемента. Један мали разломак од њих, испод 10%, то су они који стварно воде, који имају међународне везе са »браћом« у Паризу, па у Енглеској, Америци а то су или инородци (разни Вајферти – који оставише своје у Србији стечено богатство својој мађарској и швапској родбини – Грамбергери, Пирци, Флајшери, Михни, Мосеи и како се већ све зваху сви ти »Срби, бољи но да их је Српкиња родила«). Улога тих стварно водећих (а »велики мајстор« Раденко из Банатске Клисуре мање је водио од »беседника« Дамјана са његова четири разреда основне школе из Мола и стварно мање од сваког »брата« Јеврејина са »међународним везама«) састајала се пре свега у томе да изграде потпуну *мрежу контролисања* свеукупног државног апарата и јавног живота. Тајна свемоћи масонерије у Југославији лежала је у томе што им је успело да у кратком раздобљу 1925-30. год. изграде ту потпуну контролу са сразмерно малим снагама. То је систем инфилтрирања и запоседања кључних положаја, систем којим се служи и у привреди капитал на сектору трустова и картела помоћу тзв. *Холдинг-друштва*, систем којим се служе и комунисти како у фази илегалнога надирања тако и у оној која долази после приграбљивања власти. То је систем у којем се са сразмерно малим улогом влада целим предузећем односно целом привредном граном. Тај је систем изум јеврејске надмоћне памети. Они су господари света јер воде и у капитализму и у комунизму, они су »со земље«.

Када се у Србији почешће тврди да је »корупција« дошла »из прека« онда се у ствари добро уочава моменат коинциденције временске знатно увећане послератне корупције према предратној више патријархалној »бакшиша«. А тачно је и да су »заводници« често

дошљаци »белосветски« којима се обично жури да сврше посао... (Разуме се да се тиме не гаси ни Бонтуова афера, ни помиловања издејствованог од Министра Правде Др А., ни друге корупције и ситније »аферице« с којима ни Уједињење ни Пречани никакве везе имали нису). Тачно је да је тек после Уједињења зацарила корупција и да је и она у тесној вези са продирањем масонерије а у њојзи су сразмерно велику улогу играли разни »пречани«. Они што им није уступано кроз стварну политичку равноправност то су освајали невидљиво, подземно, кроз масонерију. За консолидацију државе, међутим, много је штетније било да су »пречани« тражили и налазили путем масонерије утицаја на државне послове него да су постижавали у стварној и пуној равноправности са »Ослободиоцима«, кроз политичку демократију. Јер кроз масонерију доспевала је до утицаја само једна шака људи и то оних варошко-господских и »привредничко-књижевничких« елемената који су слабе везе имали са *народом* и за које народ није марио нити их мирисао. А масони су се специјализовали у сузбијању управо »народних« људи јер ти су били независни—морално—од њих.

Погрешно би било замишљати да је сваки поједини масон свестан спроводник и извршитељ одлука »оних врховних, водећих међу браћом«, да је то некаква дисциплинована елитна »војска« по подобију Језуита или чак и самих правоверних комуниста. Често »брат« и не слути домашај оног што има да изврши. По правилу се то одиграва тако да се свагда нађе »пријатељ« односног »фактора« (или чиновника) »од кога ствар зависи« а тај је »пријатељ« редовно »случајно« такође масон, који има да »обавести« дотичног »у чему је ствар«, тј. да је по среди »наш човек« или »једна добра и правична ствар«, »корисна за опште добро«, да се »од њега очекује да ће помоћи племенита настојавања и опште интересе«, да »треба подупирати конструктивне људе« итд. итд. У крајњем случају може се дотичног подсетити да ће се »о свему водити рачуна«, да »рука руку пере« и да су се неки »неприступачни и несоцијални« од његових колега или претходника »угрували« и слично. Разуме се кад никако друкчије не иде онда се може ићи и до министра уколико је »брат« или кроз штампу или којим другим путем вршити притисак, наместити »клизавицу«, отворити кампању и рушити егзистенције оних што сметају »хармоничан рад«.

Наш просечан човек подлеже нарочито искушењу да се прикључи и подреди једној чврстој групи која га за целог живота обвија својом заштитом, која одређује којим путем ће ићи, шта ће имати да мисли, како да поступа. Наш човек је тако рекућ до јуче био припадник братства-племена или задруге или бар паланачке средине у којима се нису развијале особености, индивидуалности, него потпуно »саобразне« управо »калупљене« јединке: Зато и могу да »инсистирају« главари тих нових »братстава« да се мора бити пре свега »социјалан« (*њиховом* смислу, тј. безусловно солидаран са њиховим работама), а то им успева код нашег до јуче потпуно групно обликованог човека лакше но код

оних који имају векове индивидуалистичке духовне егзистенције за собом па тиме и склоност да одлучује од случаја до случаја о свом држању према мерилима свог личног моралног схватања. Масонерија је у нас, гледана од појединца »брата«, продужење (породичне) задруге или »братства« у племенском поретку.

Масонерија у Југославији после 1929. године постала је свемоћна. Већ пре диктатуре »контролисала« је поједине политичке странке кроз Главне Одборе (нарочито обе Демократске Странке - од Радикала су масони Васа Јовановић, Момчило Нинчић, Лаза Марковић, Велизар Јанковић, Милош Бобић и неки провинцијски људи као Дака Поповић, Никола Бешлић – али има их и у вођству Земљорадничке Странке) и утицала и на партијску политику тесном солидарношћу »браће« (а три »једнодушна« у политици вреде бар колико девет неповезаних...). Али у диктатури они дођоше до свемоћи (Воја Маринковић, Милан Сршкић, Бошко Јефтић). Они беху једина организација која се протезала на сва три народа, односно имала је своје ослоне тачке у свима важнијим местима свију покрајина. Њихов број није баш велик а квалитет - и интелектуални и морални - њихових људи веома просечан. Али они су са неких 1400 лица *држали све кључне положаје у држави: у »Привреди«* (све велике банке у лицу главних директора и по неколико чланова »управе«, Централа Индустијских Корпорација и Коморе), у *Министарствима* (особито »привредним«: Велизар Јанковић, Васа Јовановић, Богдан Марковић, Милорад Ђорђевић, Војин Ђуричић, Шврљуга, Летица, Врбанић, Мажуранић, Деметровић, Франгеш, Андрес, Костренчић, Будисављевић, Крамер, Мохорич, Светислав Поповић, Дака Поповић, Бешлић, Бобић итд.), у *Правосуђу* (кроз Касације и председништва важнијих судова у покрајинама). *Универзитет* је доспео потпуно под утицај »браће« (ту је могао масон противно и слову и духу закона да »изгура« од доцента до редовног професора на основу једног научног рада и то докторске тезе из друге струке, а могло се »брата« од студената званом »Коњу« - они су знали да је коњ али не да је »брат« — да извали сред Пленума »нека он зна шта хоће« - реч беше о једном кандидату антимасону, коме ни »браћа« не могаху да споре научне квалификације - »далеко му лепа кућа!« Бујање комунизма међу академском омладином добрим делом има се приписати вршљању масонске браће, који када нису били на висини да импонују омладини и да је притегну да ради (а оне друге да очисте) они су левичарским намигивањима гледали да постану »популарни«. Напоследку: уредници наших важнијих листова беху масони или са њима повезани. Јер осим »браће« јоште су од утицаја, »угледа« и положаја њихови »пријатељи«. Да би проширили основу свога режима масони су успели да добију у своје руке Соколство и организовали су Ротари-клубове као »чистишти« или »предвојну обуку« односно »решета« за ложе. Систем »контролисања« (у америчкој привреди се то зове Strategic control). Све је то, дакако, далеко од »народа« (па и Соколство није успело да

постане народним и поред рада Чеде Милића... и оно је само проширило круг утицаја »браће« — двосмисленошћу).

Масонерија је напослетку, тамо 1930-35. године нарочито, не само одлучивала о томе ко ће и где ће колико моћи да »заради«, ко ће доћи на који положај, него и ко ће где остати а ко бити »протеран« или уклоњен као »несоцијалан«. У српској Војводини је мађарски Јеврејин »брат« Елек, ген. директор шећеране у Бечкереку, одлучивао ко од Срба Војвођана може постати министар (шта је вредело Славку Шећерову да је био и паметнији и вреднији а не мање поштен од Даке, Зарета или Бешлића, шта му је вредело да је госпођа Анђа била Србијанка и да је жестоко желела да постане госпођа министарка кад је Славко пропустио да уђе у ложу а господин Елек није веровао да ће њему бити интереси шећеране и »наших« пречи од интереса српских сељака у Банату!...). А Елеков утицај у Београду беше велик, та од њега је, уз остало, зависило колико ће који од београдске господе - без иједне акције — примати годишње на име тантијема. (А постојала је и категорија такозваних »тихих«, тј. нејавних »чланова управе« да се не зна у целој јавности!). Разуме се: оно што добише на име тантијеме то се многоструко закидало од државе — порез - и од сељака продуцената репе на лажној вази и анализи слаткоће репе...

Масони су били тесно повезани, владали су земљом и својим циркуларима на ложе и »венчиће« правили »јавно мишљење« у земљи (када је Краљ Александар прозрео 1934. год. цео систем и спремио нову владу без њих; дошао је Марсељ). Док нисам имао у рукама спискове чланства ложа у српским крајевима много што-шта у нашем јавном животу било ми је нејасно, тек онда разумедох ко »измисли« некаквог Бешлу, ко »пронађе« разне помоћнике министара, ко доведе разне генералне директоре и начелнике, ко и зашто одобри накнадне повишице уговорених јединичних цена на јавним грађевинама (нпр. на новој Државној Штампарији), ко отпоче кампање у штампи, ко мењаше људе и правце политике. Повезаних једва 1500 људи стварали су у целој земљи »јавно мишљење«, дизали и рушили репутације и егзистенције, дириговали целом државном управом и политиком па и »културом« (преко Универзитета, Академије Наука, Српске Књижевне Задруге, Српског Књижевног Гласника... форсирајући на целој линији своје »тантузе«). Најкомичније се »фотографисаше« »браћа« када изабраше за председника Матице Српске по крви чистог Мађара Александра Моча, али Мађара и по »култури« и манирима. Па кад се господин »брат« нађе у чем није био он објави у календару Матицином свега три слике: Томе Масарика, некаквог Магарашевића (чини ми се Бранка, ако се не варам неко време директора мушке гимназије у Новом Саду) и своју истог Моч Шандора фишкала из Ујвидека, да би »браћа« чинила друштво Томи Масарику, биће као мера »српске културе« према Чешкој (А рггос господина Моч Шандора: када сам 1943. год. одвраћао неке ваљане млађе људе у Новом Саду од

титовштине добих као одговор »зар да нам опет масони заседну на врат?« -циљали су на чињеницу да су »браћа«, по свом »обичају«, поделила улоге па опсела и генерала Дражу - »да нам опет Моч диригује?!« а нису ни слутили да ће им први председник Народно-ослободилачког Фронта Војводине бити баш исти »брат« Шандор, новосадски премац Томе Масарика...).

У државној служби могао је човек — масон - са квалификацијама за у најбољем случају инспектора да постане помоћник министра и то у другом ресору но у коме је служио, могао је да заобилазно (рецимо преко краткорочног академског »гостовања«) да прескочи и за десет година старије колеге, могао је да гомила по 4-5 сталних комисија и 2-3 чланства управних одбора итд., све то ако беше масон и ништа друго, свугде по целој линији.

У сложеном поретку и почетног капитализма а државног интернационализма у свима подручјима јавног живота не може један човек дириговати и контролисати па ма то био и велики Краљ или Дуче, он се мора ослонити на некакав »апарат« - организацију било једне тоталитарне странке било на бирократију државе (»самоуправе« су у диктатури престале да постоје као самоуправе). Зато је лични режим од 1929. год. искључујући и оно мало демократије која постојаше у српским крајевима од 1919. г. у Словенији понајвише, представљао пуну могућност за интернационално дириговану масонерију да дограби све »командне положаје« у држави и друштву. Тако је г-ђа Мица пок. Гуте Протића (разуме се масона) с разлогом узвикнула (кад оно 1942. г. Гестапо похапси, краткорочно сву »браћу«): »Све наше прве људе покупише«. Јесте, они беху *формално* »наши први људи« јер заузеше по оној »сами себе и друг друга« сва прва места не по својим личним вредностима (јер пуно беше којечега у том друштву) нити по корисности за народне интересе него силом организације и солидарности у њој али пре свега захваљујући околности да су масони *тајна* организација, изван сваке контроле јавности и тиме по дефиницији *антидемократска* организација! (Отуд им је тако и пријала клима личног режима...). У демократији се врши одбир људи за јавне функције јавном и слободном утакмицом о наклоност (»вољу«) »народа«-гласача (и то слободних гласача). Масонерија дела у тами па и мраку, одлучују некакви и самој »посвећеној« »боранији непознати високи степени«. (Тајно право гласа *индивидуалног* грађанина у демократији обезбеђује слободу воље, тајни рад једне *организације* умањује или чак и ништи слободу осталих!). И када су тајне организације састављене онако каква је и средина у просеку у којој су образоване, и онда сама чињеница *тајности рада* неминовно врпи морално разорно дејство на припаднике организације а затим и на целу средину и то из неколико разлога. У организацијама уопште умањује се свест о личној одговорности за оно што се ради а у тајним организацијама та морална свест ишчезава потпуно. Каква морална одговорност кад нико и не слути шта се стварно

одиграва?! Затим: обавеза да се држи безусловно у тајности и сама припадност организацији развија подмуклост, лажљивост, благо речено неискреност. И то иде дотле да ни брат рођени брату, ни друг пријатељу из детињства не би смео веровати: јер је масон обавезан да и само један корак даље да и свог тобожњег »најбољег пријатеља« уходи и издаје »браћи« шта је дознао од пријатеља који није ни слутио с киме има посла. Притворност људи постаје у служби тајне организације »врлином« а свест о сили и моћи своје организације потенцира у сваком поједином »брату« осећање своје »важности« разрешујући га истовремено моралних обзира према јавности као и интереса слабих и незаштићених да у честитости и социјалној корисности свога рада траже обезбеђење и признање. Деловање тајних организација у моралном погледу потпуно је паралелно деловању свију обесних и неодговорних снага и режима, али с једном битном разликом: и најобеснији лични или олигархијски режими морају водити рачуна о могућем револту и реакцијама »народа«-јавности. Тајне организације, пошто су запоселе сва »контролна« места, немају чега да се боје Јер док их се прозре то траје дуго а и онда ће их тек неколицина прозрети а те се може благовремено »ликвидирати« на разне начине... Кад тајне организације дођу до великог утицаја онда оне престају бити по својој моралној структури репрезентативне за целу средину јер сада се у њих увлаче људи нарочитих »моралних« квалитета: пре свега опортунисти (ови у све владајуће режиме, и у јавне), али и понаособ притворници-»контролори« (они што уходе и пријатеља из детињства) па гур-гур типови, каријеристе по сваку цену али и они љигаво-агресивни, онај чудан »мешовит« карактерни тип, у основи кукавице а из ресентимана злобе и кивности агресивни (тај се тип нарочито често срета у чиновништву, у срединама потиштених и зависних егзистенција). Дисциплина тајне организације потири сваку јачу индивидуалност и ломи кичме усправним и критичким људима¹¹. Када тајне организације дочепалу стварну власт у једној средини нагло се обавља негативан одбир (»контраселекција«) за све положаје, »првим људима« постају они који свакако не би то постали у демократији јоште претежно патријархалног сељачког народа. Масонерија је чисто варошко-буржоаска »цвећка«. За време либералистичког доба, до Првог светског рата, она је била кудикамо безазленија, служила је углавном тежњи за важењем и за сензацијама аривирианих »пургара« и мање-више угледа и веза жељних »књижевника«. У том периоду Масонерија је била некакав расадник слободарства и слободно-мислиоштва у умереној и »смотреној« »борби« одн. опозицији према римском клерикализму у Италији, Шпанији и апсолутистичким преостацима (у Прусској и Хабсбуршкој Монархији) и свему »назадном«. То беше идилична епоха буржујско-пургарског »слободарства«. Државна власт

¹¹ Једино као завере против непријатеља или тирана тајне организације служе вишим моралним интересима заједнице.

није се мешала у сваку појединост привредних и друштвених односа а немоли да их је месила и калупила по своме »плану«. Тек после Првог светског рата државни интервенционизам (као продужење тзв. »ратног социјализма«) узима свеопштег маха. Од тада није само »добро« и корисно имати »веза« са властодршцима и »влашћу« него је управо животно питање особито грађанских елемената а нарочито представника и спроводника страног капитала имати не само »веза« него одлучујућег утицаја и на законодавство а пре свега на примену закона, дакле на Управу и правосуђе. Наша масонерија (а биће да је слично било и у Румунији и Бугарској...) имала је функцију да крчи и уравни пут страном капиталу (а уз њега, разуме се, и »домаћем« колико га беше. Капитал је свугде један те исти, само по изворима и пореклу различит), да га обезбеђује од ризика у једној ћудљивој, јоште нерационалној примитивно-аграрној средини (отуд велики интерес капитала да заулари и контролише, тј. диригује или бар »канализује« сељачко-земљорадничке покрете и странке у таквим народима! Отуд код нас она »појава«, која се у западним земљама уопште не да ни замислити да главни секретар Индустријске коморе игра видну улогу у Земљорадничком задругарству!...) А опасности од сељачке »ћудљивости« веће су у политичкој демократији него у »диригованим« режимима иако »браћа« успевају, бар у извесној мери, да »контролишу« и главне одборе и историјских »народних« странака...

Деловање масонерије код нас и њезино прожимање целог државног апарата за време диктатуре имало је два историјска судбоносна дејства:

а) извршило је фактичко одвајање државе од народа. Није лични режим Краља Александра отуђио српски народ од државе јер је Он као ни један други уживао љубав и поверење својих »ратних другова«. Сељак и онај најдемократскије настројен, има много смисла за режим »јаке руке« под личном одговорношћу и иницијативом Главе државе. И у сељачком газдинству и домаћинству одлучује старешина - »домаћин«, он распоређује и врши надзор, он зна да од вредности »главе« зависи да ли ће цела кућа и задруга бити напредна или не. Зато је сељак разумео да има момената и у државном животу у којима »домаћин-старешина« узима узде искључиво у своје руке и управља непосредно, бар док се не изађе из глиба... Али је током времена *садржина* тога личног режима отуђивала народ а *садржина* беше осиноост, безобзирност и ледена себичност бирократског апарата, који је знао да му »нико не може ништа«, да га штити свемоћна масонерија, која је дочекала прилику да освоји државни апарат за рачун својих »госа« највиших степена. Корупција, она велика, диригована је интернационално а уз њу је ишла и ситна, многобројна и свакодневна у заклону стварне бесконтролности и неодговорности чиновништва, јер санкције беху строге према онима који би ланули против Пере или разноразних Перица (до оног злосретног Дунића који брука у Војводини

Србију више но све Цеке и Дон Ковертоси) али санкција не беше за сав покор који изведоше под фирмама »браће« Франгеша, Шврљуга, Деметровића, Сршкића, Богдана Марковића и осталих по избор масуна... А њихово неодговорно вршљање и бесконтролно »гурање« (као оно трактор кроз прашуму) као крчилац пута Капиталу поклапало се на несрећу и народа и самог режима за који је Краљ витешки примио одговорност (у стилизацији дугогодишњег председника београдске Берзе »брата« Воје Маринковића) са периодом најтеже аграрне кризе за последњих сто година.

б) акцентуирана корупција и идејна лажност режима, масонско-биروقратског, огадила је коначно омладини националистичку фразеологију и велик део српске омладине приђе подземном комунизму.

Народ је постајао равнодушан према *таковој* држави а добар део омладине и њезин смртни противник. *Безобзирна масонерија беше конанар комунизма*. Не циљам на то да се и у ложе увукоше комунци да »контролишу« оне који »контролисаше« државу. И тога је било у приличном броју (могао бих поткрепити и са именима, ено их сада као »руководиоци« код Тита почевши од »брата« - друга Рибара!). Али тврдим да је масонерија не само својим анационално-коруптивним деловањем поткопавала темеље националне државе него је шта више служила као оправдање и морална припрема комунизму јер је исте духовно-моралне структуре, јер му је једнака по »духу« и методама. А ево по чему су наши масони и комунци блиски сродници:

- а) обе су организације деловале тајно;
- б) обе су дириговане из иностранства;
- в) обе су по саставу - »персоналу« - и по идеологији анационалне, интернационалне;
- г) у обема управљају анонимни (или лажноимени) врхови;
- д) у обема влада морални нихилизам, тј. никакви морални обзира не спутавају их у односу »ми« и »не-ми«, »наши« и »они други« у односу циља и »средстава«;
- ђ) обе се служе методом инфилтрације, увлачења, под образином идења;
- е) у обема влада принцип »и најгори наш пречи је од сваког који није наш«;
- ж) обе организације »ликвидују« своје противнике (разлика је у томе што »господа« - буржуји одузимају »егзистенције« и руше репутације а служе се клеветам и заклањају се за своје *загађено* судство а комунци убијају физички али се служе и са »народним судовима«). [Масонерија је организација »покварене господе« (односно тачније: која квари господу) како рече Стипан Радић, а комунизам је организација оних који сматрају да је човек уопште тако покварен (или тачније »бедан«) да га се само терором и камџијом може уразумити и учинити бољим...].

з) у овим организацијама владају олигархије, »апарат« Партије или »врховна начела« (»генералне линије« итд.) и ко је једном у њих упао тај има да иде до краја или »нека бере кожу на шиљак«...

[Комунизам је у структуралном погледу само проширен - на шире слојеве - и брутализиран у методама - већ услед »масовности« носиоца и објекта истовремено — режим терористичке владавине иностраних односно инородних агената, он је нека врста вулгаризоване азијатске масонерије].

Напокон: и буржујска масонерија и пролетерски бољшевизам налазе своју негацију у слободном малом и средњем сељаку, у човеку који отворено на очи целог света у зноју лица свог зарађује свој хлеб, који не служи ничијим скривеним интересима, не »контролише« ни своје суседе ни сасељане, ни мајстора ковача или колара, који никога не »протежира«, не »уклања«, не »ликвидује«, не зна за »социјалне« и »несоцијалне« (али осећа кад неко лаже и пренемаже се) нити за »наше« и »ваше« унутар једног народа. Сељак нема смисла за »контролисану« и »дириговану« демократију а и у привреди претпоставља задружни договор бирократском »плану«. У сељачком делокругу не постоји могућност да се одвоје лични интерес од вршења дужности, ко више и боље ради тај ће — »уз божји благослов« — и више имати.

(Изворно објављено у књизи *На историјској раскрсници*, емигрантско издање, 1950, стр. 54-74).